

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЦЯ

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 12 (1793)

П'ятниця, 21 березня 2014 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

УКРАЇНЦІ КРИМУ ПОТРЕБУЮТЬ ДЕРЖАВНОГО ЗАХИСТУ!

18 БЕРЕЗНЯ ПРЕЗІДЕНТ РОСІЇ ВОЛОДИМИР ПУТИН ПІДПІСАВ
ІЗ САМОПРОГОЛОШЕНОЮ КРИМСЬКОЮ ВЛАДОЮ ДОГОВІР ПРО ВХОДЖЕННЯ
КРИМУ І СЕВАСТОПОЛЯ ДО СКЛАДУ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.
З БОКУ КРИМУ УГОДУ ПІДПІСАЛИ САМОПРОГОЛОШЕНИЙ ПРЕМ'ЄР СЕРГІЙ
АКСЁНОВ, ГОЛОВА РОЗПУЩЕНОГО КРИМСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ ВОЛОДИМИР
КОНСТАНТИНОВ І «УПОВНОВАЖЕНИЙ» МІСТА СЕВАСТОПОЛЯ ОЛЕКСІЙ ЧАЛІЙ.

ЯК ГОВОРТЬСЯ У ПОВІДОМЛЕННІ ПРЕС-СЛУЖБИ КРЕМЛЯ,
САМОПРОГОЛОШЕНА РЕСПУБЛІКА КРИМ ВВАЖАЄТЬСЯ
ПРИЙНЯТОЮ ДО РОСІЇ З ДАТИ ПІДПІСЛАННЯ ДОГОВОРУ...

МЗС УКРАЇНИ: ПРИЄДНАННЯ
КРИМУ ДО РФ НЕ МАЄ НІЧОГО
СПІЛЬНОГО З ДЕМОКРАТИЄЮ
І ЗДОРОВИМ ГЛУЗДОМ...

ЧИТАЙТЕ СТОР. 2

«НАМ НУЖНЫ МИР И СПОКОЙСТВИЕ, И У НАС ЕСТЬ КОЛОССАЛЬНЫЕ ШАНСЫ ИЗМЕНИТЬ НАШУ СТРАНУ К ЛУЧШЕМУ...»

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ АРСЕНІЯ ЯЦЕНЮКА
ДО МЕШКАНЦІВ ПІВДЕННИХ І СХІДНИХ РЕГІОНІВ

Дорогі співвітчизники!

У ці непрості дні, дозвольте звернутися до вас щодо збереження єдності України, її територіальної цілісності, миру та спокою в нашій державі. Насамперед хотів би відверто поспілкуватися з громадянами України, які живуть в південних та східних областях нашої країни, дати відповідь на ті специфічні запитання, які їх хвилюють.

К глубокому сожалінню, Крим не єдинственный регіон одної і неделимой України, где внешніе силы пытаются дестабилизировать ситуацию, разжечь искусственные конфликти, организовать беспорядки и спровоцировать вооруженную агресию извне под предлогом якобы защиты прав русскоязычных. Режиссуру не очень многочисленных, но довольно агрессивных митингов в

Харківі, Донецькі та Луганські, других городах осуществляют внешние силы. Правоохранительными органами собраны убедительные доказательства причастности российских спецслужб к организации беспорядков на Востоке нашей страны. Есть и задержанные диверсанты. Этим поджигателям войны не место на украинской земле.

В то же время я как премьер-министр и просто гражданин осознаю и принимаю тот факт, что многих из нас волнуют вопросы самостоятельности регионов, проблемы языка, церкви, отношений с ЕС и Россией. Есть и те, кто искренне приходит на митинги, не зная сценария и заказчиков. Таких людей мы слышим и прислушиваемся к ним, тем более что стучат они в открытые двери.

Итак, обо всем по порядку. Начну с языка. Исполняющий обязанности Президента Александр Турчинов — родом он, кстати, из Днепропетровска — при моей полной поддержке как Главы правительства Украины принял решение оставить в силе языковой закон в редакции Кивалова-Колесниченко, принятый в 2012 году. Этот закон по-прежнему работает. Русский язык, согласно этому закону, во всех областях, где преобладают русскоязычные, имеет статус де-юре регионального, а фактически официального языка с такими же возможностями и правами, как и украинского.

(Продовження на 3-й стор.)

Сьогодні, коли Кримський півострів і частина прилеглої до нього території Херсонської області, яка упродовж кількох тисячоліть була і є географічним, транспортним та економічним містком між Кримом та Україною, зухвало окуповані військами «братьїв Росії», вже немає сенсу обговорювати результати та наслідки так званого ганебного кримського референдуму. Адже навіть довірливі до путінсько-геббелевської пропаганди школярі та пенсіонери добре розуміють, що розігнані феєбешниками та місцевими кремлівськими найманцями сепаратистсь-

кій сценарій, як і результати окупаційного референдуму, давно опрацьовано й ухвалено в Кремлі. Цей зухвалий виклик усому цивілізованому світу засвідчив, що сучасна «богоизбраний руська нація», путінсько-фашистська імперія та розрекламований на весь світ «унікальний руський мир» витворили новітнього Гітлера. На відміну від свого попередника та ідейного наставника кремлівського «фюрер» у своїх імперських, великородзинських лаштунках має ще ядерну вализу. Тож Третя світова війна, яку розпалює Путін, може стати останньою на нашій планеті.

Проголошення вже розпущену нелегітимною владою Криму недологої державності та нікчемне звернення місцевих сепаратистів про її міжнародне визнання за вимірюванням міжнародного права є шарлатанством, блузнірством та свідченням глибокого морального падіння безвідповідальних кримських чиновників.

Сподіваємося, що Українська держава, міжнародна спільнота та відповідні фахівці-криміналісти дадуть належну політичну та юридичну оцінку російському окупаційному піратству, діям путінських роз-

ПОЧУЙ, ВІТЧИЗНО!

бишак на території суверенної України, як і місцевим політичним шулерам. Ми твердо переконані, що за фактично оголошенню Путіним війну Україні, анексію Росією частини української території та грубе порушення міждержавних угод всі вони постануть не лише перед Богом, але і перед людським судом. Їх заплямує історія і зганьбити людська пам'ять, але це буде колись.

Проте вже сьогодні, в ХХI столітті, на своїй землі і у своїй державі десятки тисяч громадян України перебувають під загрозою новітнього геноциду, етноциду та етнічних чисток. Найгірше у сучасному Криму почуває себе територіально розпорощене, зросійщене та не згуртоване українське населення. Його чисельність навіть за сфаєшованим останнім Всеукраїнським переписом становить півмільйона осіб.

(Продовження на 3-й стор.)

**КРИМСЬКА
СВІТЛИЦЯ**

ЗАСНОВНИКИ:

Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка, трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «Будівничий України»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 2000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журнальне
видавництво»

Генеральний директор
Олеся БІЛАШ
03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65

P/r 37128003000584
в УДКСУ у м. Київ
МФО 820019
код ЕДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavnicvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплата, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050) 310-56-63

«НІЧОГО СПЛЬНОГО З ДЕМОКРАТИЄЮ І ЗДОРОВИМ ГЛУЗДОМ...»

Міністерство закордонних справ України заявляє, що підписання угоди про приєднання Криму до РФ не має нічого спльного з демократією, правом і здоровим глуздом. Як передає кореспондент УНІАН, про це заявив на брифінгу директор Департаменту інформаційної політики МЗС України Євген Перебийніс.

Е. Перебийніс зазначив, що Україна ніколи не визнає незалежності Криму і приєднання його до Росії. «Україна вживатиме всіх міжнародних заходів для відновлення «статусу-кво», — сказав речник МЗС.

* * *

18 березня до МЗС було викликано Тимчасового по-віреного у справах Російської Федерації в Україні А.

Воробйова, якому була вручена нота протесту проти визнання Росією нелегітимної Республіки Крим та підписання Договору про прийняття до складу Російської Федерації «Республіки Крим» та міста Севастополь.

Як повідомляє Департамент інформаційної політики відомства, МЗС заявило, що такі дії російської сторони не відповідають основоположним принципам та нормам міжнародного права щодо гарантій територіальної цілісності, недоторканності і непорушності кордонів та не-втручання у внутрішні справи держав. Українська сторона на також розініє зазначені дії РФ як акт анексії, тобто насильницьке одержання частини території України.

рівним представництвом усіх українських регіонів для підготовки нової федеративної конституції».

Ця конституція, на думку Росії, повинна закріпіти федераційний устрій України, її військово-політичний нейтралітет, державний статус для російської мови, захист прав людини і всіх меншин, виборність місцевої влади і не-втручання в справи церкви.

МЗС РФ вважає, що таку конституцію слід затвердити на всеукраїнському референдумі.

Після цього Росія хоче загальних і місцевих виборів «органів законодавчої і виконавчої влади в кожному суб'єкті федерації».

Окремо Росія наполягає на тому, щоб група заявила, що «визнається і поважається право Криму визначити свою долю відповідно до результатів вільного волевиявлення його населення у ході проведеного 16 березня 2014 року референдуму». Вже нову територіальну цілісність і суверенітет України Росія знову пропонує гарантувати собі, ЄС та США через резолюцію РБ ООН.

Українська правда

КРЕМЛІВСЬКІ ПЛАНІ: КРИМ, ФЕДЕРАЦІЯ, МОВА

МЗС Росії закликає створити міжнародну групу «допомоги Україні», яка повинна зробити з України позаблокову федерацію без Криму з двома державними мовами. Про це йдеється в звязі російського МЗС, де озвучені пропозиції РФ.

Росія вчорегод запевнила, що вона не приєднається до ситуації в Україні, яка «є результатом глибокої кризи української держави, що призвела до поляризації суспільства і різких загострень антагонізму між різними частинами країни». Для подолання цього «внутрішнього конфлікту» Росія пропонує створити групу підтримки для України. Росія пропонує цій групі зайнятися виконанням домовленостей 21 лютого у частині здачі «незаконної зброй», звільнення будівель і вулиць, розслідування смертей у Києві.

Також «без зволікання скликати за рішенням Верховної Ради конституційні збори з

активістів, викрадених кілька днів тому.

Загалом місцеві правозахисники нарахували щонайменше 14 викрадених зброєнimi людьми громадян, доля яких невідома. До їхнього числа потрапив і Валід Абу Юсуф — етнічний росіянин Сергій Селенцов, який прийняв іслам. Він не виходить на зв'язок уже другу добу. Про це повідомив представник «Правозахисного руху Криму» Енвер Кадиров.

Правозахисник припускає, що зникнення Абу Юсуфа може бути пов'язане з громадською діяльністю і його релігійною належністю. Той, за словами Кадирова, був помітною постаттю в мусульманській громаді Криму і займався, зокрема, бекоштним розповсюдженням перекладу Корану в Україні та Росії.

Приблизно тиждень тому зниклий виїжджає з Криму. На зворотному шляху на блокпості на Чонгарі його зупинили невідомі люди у масках і зі зброєю. Вони звернули увагу на те, що в Абу Юсуфа була борода і поголені вуса, й припустили, що він — ваххабіт. Енвер Кадиров підозрює, що ті невідомі люди могли зафіксувати номер машини і встановити слідкування.

Радіо «Свобода»

У Севастополі невідомі, озброєні вогнепальною зброєю, напали на двох активістів «УДАРу», повідомили УНІАН у прес-службі партії. За словами координатора молодіжного крила «УДАРу» Дмитра Білоцерковця, увечері у квартирі до одного з активістів «УДАРу» увірвалися озброєні люди і почали його бити. Потім відвезли активіста в підвалне приміщення, де продовжили катування і примусили на камеру відмежуватися від «УДАРу». «Активіста уже відвезли додому. Він досі непритомний», — розповів Д. Білоцерковець.

КРИМ: БАБИН ЯР ДЛЯ УКРАЇНЦІВ?

— читайте на стор. 4

«Відповідно до Статуту ООН, Російська Федерація у відносинах з Україною має утримувати від погрози силової або її застосування як проти територіальної недоторканності або політичної незалежності, так і якимось іншим чином, несумісним із Цілями Об'єднаних Націй», говориться у ноті протесту МЗС.

Крім того, відповідно до статті 2 Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 1997 року, російська сторона зобов'язалась поважати територіальну цілісність і підтверджувати непорушність існуючих між країнами кордонів.

«Українська сторона категорично заперечує поширення суверенітету Російської Федерації на окуповану нею територію України і залишає за собою право на вжиття заходів у відповідності до міжнародного права та законодавства України», — йдеться у ноті протесту МЗС.

ОБ'ЄДНАТИСТЬ І БОРОНИТИ СВІЙ РІДНИЙ ДІМ...

ЗВЕРНЕННЯ В. О. ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ,
ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ОЛЕКСАНДРА ТУРЧИНОВА ДО СПІВВІТЧИЗНИКІВ

Шановні співвітчизники!

Сьогодні — нелегкий час для України та кожного з нас.

Російські військові фактично тримають Крим під дулами автоматів, прикриваючи свою агресію сфаєшованим та юридично нікчемним «референдумом», який ніколи не буде визнаний ні Україною, ні цивілізованим світом. Більше того, Росія зосередила свої війська на нашому кордоні, загрожуючи Україні повномасштабною війною. Весь цей час у Криму нас провокували на збройне протистояння, яке загрожувало життю сотень тисяч наших громадян. Це мало стати підставою для військового вторгнення під приводом захисту росіян та російськомовних українців. Але цей план провалився саме через правильно обрану нами стратегію дій. Наші військові продемонстрували справді герочінну витримку, українці не піддалися на провокації, а Росія, натомість, фактично опинилася в міжнародній ізоляції.

Спроби військового блокування Криму є тимчасовими і не приведуть до від'єднання півострова від України. Ми готові до переговорів, але ми ніколи не змиримося з анексією нашої землі. Українському народові протистояти не росіяні, які виходять на вулиці Москви, щоб підтримати боротьбу нашої країни. Нам протистоять політичне керівництво Російської Федерації. Вони марята відновленням імперії. Вони панічно бояться прикладу України, де народ переміг тоталітарний режим. Саме демократичної, європейської, успішної та заможної України, яку ми сьогодні будуємо, — найбільше бойтися Криму. Це є справжнім мотивом їхньої агресії.

Але це не може зламати прагнення українського народу жити у вільній державі, де владу обирає народ, де свобода та гідність є базовими цінностями, де кожен громадянин є захищений, де є правосуддя та можливості розвитку. І ми таку Україну збудуємо, бо всі ці труднощі лише роблять нас сильнішими. Звичайно, є чимало складнощів та помилок. Але попри страшну економічну кризу уряд знаходить кошти для армії та Національної гвардії. Саме такі зміни до Державного бюджету сьогодні ухвалила Верховна Рада.

Так, ми зуміши економити і, в першу чергу, скроочуємо видатки на державні структури. Але ми не будемо економити на безпеці та обороні, бо від цього залежить життя кожного українця. Життя та безпека громадян є для нас головною цінністю. Ми зробимо все, аби уникнути війни та людських жертв. Ми будемо робити все, аби розв'язати конфлікт дипломатичним шляхом. Але військова загроза для нашої країни реальна. Тому я підписав Указ про часткову мобілізацію. Це рішення схвалив наш парламент. Десятки тисяч українських патріотів добровільно вступають до лав Збройних сил та Національної гвардії, аби обороняти Батьківщину. Саме на таких патріотів розраховане наше рішення.

Хочу сказати всім: що щоденно посилюємо свою обороноздатність. Україна готова захистити недоторканність своєї землі. Весь український народ повинен сьогодні об'єднатися в одну велику родину, яка готова боронити свій рідний дім.

У цей нелегкий час всі ми маємо демонструвати підтримку одному, бути згуртованими, тримати одну спільну лінію проти агресора. У цей час всі ми маємо демонструвати підтримку одному, бути згуртованими, тримати одну спільну лінію проти агресора. У цей час всі ми маємо демонструвати підтримку одному, бути згуртованими, тримати одну спільну лінію проти агресора.

Не секрет, що агресор робить усе, аби розхитити ситуацію всередині України, аби спровокувати внутрішні суперечки, громадянське протистояння та показати слабкість Української держави. До нас засилуються провокатори та погромники, фінансуються зрадники та сепаратисти. Вони хочуть засередини зруйнувати та послабити країну. Тому будь-які противправні дії, спроби підбурювати людей на масові заворушення, захоплення приміщень, самосуди, протидію силовим структурам або Збройним силам, — в сучасних умовах будуть розрізняватися як спроби сприяння військовим агресорам та злочини проти держави. Вони будуть суверено каратися, відповідно до вимог українського законодавства та Конституції, незалежно від того, якими б політичними гас

П'ятниця, 21 березня 2014 року

З перших уст

«НАМ НУЖНЫ МИР И СПОКОЙСТВИЕ, И У НАС ЕСТЬ КОЛОССАЛЬНЫЕ ШАНСЫ ИЗМЕНИТЬ НАШУ СТРАНУ К ЛУЧШЕМУ...»

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРА УКРАЇНИ АРСЕНІЯ ЯЦЕНЮКА ДО МЕШКАНЦІВ ПІВДЕННИХ І СХІДНИХ РЕГІОНІВ

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Гарантии для русского языка отдельной строкой прописаны в статье 10 Конституции. Никто не покушается на ваше право свободно использовать русский язык. Моя жена Терезия говорит преимущественно по-русски. И она, как миллионы других русскоязычных, не нуждается в защите со стороны Кремля.

Далее, о расширении полномочий регионов. В правительстве мы ввели специальную должность вице-премьера, главная задача которого – децентрализация власти. Эта масштабная реформа при сохранении единства и унитарности Украины, которая передает на места, в области, города и районы широчайший объем полномочий и денежных ресурсов, необходимых для развития регионов. В первую очередь это коснется здравоохранения, коммунальной сферы. Появится муниципальная милиция. Местная специфика будет учитываться в вопросах образования, культуры, истории и ее героев. Все нововведения, связанные с децентрализацией власти, будут отражены в новой Конституции. Конституцию мы должны писать вместе.

О России и ЕС. 21 марта в Брюсселе планируется подписание политической части соглашения об ассоциации с ЕС. Мы отложили пока подписание экономического раздела этого документа, принимая во внимание переживания и опасения, не приведет ли зона свободной торговли к отрицательным последствиям для индустриальных регионов, а это в первую очередь Восток. По этому вопросу мы проведем дополнительные консультации. Пока же ЕС принял решение в одностороннем порядке открыть свои рынки для украинских товаров, что станет хорошим подспорьем для нашей экономики.

Связи с ЕС и Россией мы не рассматриваем по принципу или-или. Несмотря на катастрофическое ухудшение отношений с Россией, допущенное не по нашей вине, невзирая на вооруженную агрессию России против Украины, я сделаю все возможное, чтобы не просто сохранить мир, но и построить с Россией подлинно партнерские и добрососедские отношения.

Исключительно ради сохранения единства Украины вопрос о вступлении в НАТО не стоит на повестке дня. Защищать страну будет сильная, современная украинская ар-

мия. Соглашаясь или не соглашаясь с тем, что я говорю, вы имеете уникальную возможность высказать свою позицию по всем спорным вопросам, в том числе и по отношению к новой власти на следующих президентских выборах, которые состоятся 25 мая этого года. Уверен, вы найдете для себя достойных кандидатов, в программе которых будут и те пункты, которые особенно вас интересуют.

Парламентско-президентская форма правления, к которой мы вернулись, даст возможность согласовать интересы всех регионов, а не называть волю одним другим. В следующем году вы будете избирать мэров и местные советы с уже расширенными полномочиями, эти советы сформируют исполнительные комитеты, которые будут управлять регионами вместо назначавших их Киева.

К слову, я против призывов запретить Партию регионов. Ее политическая ответственность за то, что сделал Янукович со страной, очевидна, но вердикт только за вами, избирателями, и ни за кем больше. Народ на выборах может запретить любую партию.

Прошу вас не воспринимать уход Януковича как личное поражение. Он предал вас – и не тем, что покинул капитанский мостик и трусливо бежал из страны, а тем, что вашу веру в него, вашу надежду и даже любовь конвертировал в сказочную роскошь Межигорья, в миллиарды долларов, украденных из бюджета и вашего кармана. Арест его счетов идет теперь по всем миру. Майдан восстал против диктатуры, против коррупции, он восстал за права человека на Западе и в Центре, на Юге и Востоке.

Теперь нам нужно как можно скорее стабилизировать ситуацию в стране. На заседании правительства мы поддержали планы министра внутренних дел харьковчанина Авакова по изъятию всего незарегистрированного оружия. Эта операция коснется всех незаконно вооруженных, под какими бы лозунгами они не выступали. Никакие заслуги не могут быть оправданием для незаконного владения оружием! Кто хочет защищать Украину с автоматом в руках – добро пожаловать в Национальную гвардию или в Вооруженные Силы, куда объявлена частичная мобилизация.

Я глубоко впечатлен тем, что подавляю-

щее большинство граждан Украины, і тих, хто говорить українською, і говорящих по-русски, поддерживает территориальную целостность и единство страны. Русский – такой же язык украинских патриотов, как и украинский.

Я люблю Украину во всех ее разнообразиях. Жил и работал в Черновцах и Симферополе, Одессе и Киеве. По-своему люблю каждый из этих городов и людей, которые там живут. Нам нужны мир и спокойствие, и у нас есть колоссальные шансы изменить нашу страну к лучшему. То, что нам оставила прежняя власть, сложно назвать даже руиной. Скажу честно: «покращення вже сьогодні» не обещаю. Но мы знаем, что делать, чтобы спасти страну, спасти экономику, вывести ее из комы и перейти к экономическому росту. Да, это будет непросто. Но в этом наша совместная задача.

Запали в душу мудрые слова митрополита Донецкого и Мариупольского Иллариона, который обратился к жителям Донетчины. Он призвал усилить молитвы о мире, о прекращении смуты, об умножении любви. Прислушайтесь к призыву владыки «не разжигать рознь и неприязнь к кому бы то ни было»!

Церковь, разумеется, отделена от государства. В какой из конфессий молиться Богу, в каком патриархате, Киевском или Московском, – этот вопрос был, есть и будет личным выбором каждого из вас.

Прошу всех вас сохранять спокойствие. Свою позицию выражать мирно и исключительно в рамках закона. Не допускать насилистических действий, не поддаваться на провокации, не участвовать в сепаратистских акциях, не верить слухам, которые являются элементами войны против Украины, только информационной войны. Будто будут забирать часть зарплат и пенсий якобы на нужды Майдана – это чистая ложь. Будто вас едут перевоспитывать так называемые бандеровцы – это вранье.

Дорогие соотечественники. Из ошибок 2005-2014 годов мы сделали выводы. Больше никто никому не будет называть своих ценностей. Но при этом каждый из нас должен толерантно и терпимо относиться к тому, что рядом с нами живут миллионы людей, которые в силу самых разных обстоятельств просто думают иначе. Разнообразие – это не наш недостаток. Это – наше богатство. А всех нас объединяет Украина.

Закончить свое выступление хочу словами, которые вы ежедневно видите на каждом украинском канале: «Єдина країна. Едина Україна». И так буде!

Департамент інформації та комунікацій
з громадськістю Секретаріату
Кабінету Міністрів України

УКРАЇНЦІ КРИМУ ПОТРЕБУЮТЬ ДЕРЖАВНОГО ЗАХИСТУ!

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Питома вага українців в автономні сьогодні складає понад 24%. У багатьох населених пунктах чисельність українського люду перевищує 40-50%. В атмосфері розпалюваного вояжничого російського шовінізму найбільш вразливими, незахищеними Українською державою в Криму виявилися українські патріоти, українська інтелігенція та військово-службовці. Лише впродовж двох тижнів у Сімферополі та Севастополі викрадено та зникло кілька десятків українських активістів, журналістів, громадських діячів і навіть священнослужителів. Доля багатьох з них невідома досі. Сьогодні у громадських місцях та на вулицях небезпечно говорити українською мовою. Відверти бандити з аксьоновською «самооборони» та маргіналізовані «казачиши» у волохах шапках та з російськими шевронами на рукавах за українське слово, мовлене на вулиці або у транспорті, за українську символіку можуть не лише виматкати, але й побити будь-якого академіка, доктора наук, учителя, артиста, музиканта і пересічного громадянині. Аксьоновські озброєні бандформування (самооборона) та «руssкие» окупанти тероризують не лише військових, але і хіні сім'ї, погрожуючи виселенням з помешкань. На багатьох українських патріотів в аксьоновському ЧК заведені справи як на «врагов Крима», їхні портрети поширяються по містах, вивішуються на будинках та в під'їздах. Сім'ям свідомих українців постійно погрожують. Тож сьогодні в Криму українці бояться не лише за своє життя, а за життя своїх дітей та онуків.

В окупованому стані Крим потребує лише місяць, але права людини та її свобода на півострові нині опинилися під загрозою. В Таврійському національному університеті призупинена діяльність факультету української філології, планується закриття кафедр української мови та літератури у кримських видах. Створюються несторевні умови для вчителів української мови та літератури, українознавства та історії. Практично всі вони завтра стануть безробітними. Передбачається закриття українських класів та ліквідація і так нечисленних українських шкіл, перш за все відомої Української школи-гімназії м. Сімферополя, вже заплановано звільнення з роботи її директора, засłużеного працівника освіти України Наталі Руденко. Можна прогнозувати, що буде бліківаний і Український музичний театр, знаменитий ансамбл «Таврія», закриється всі українські театральні студії. Величезне потрясіння очікується і в українській освіті, яку планують перепрофілювати за путінською «великорусською» методологією. Це стане справжньою гуманітарною катастрофою для десятків тисяч дитячих доль. Вже сьогодні не транслюються центральні українські телеканали, заблокована доставка української преси.

Кримські українці у третьому тисячолітті не хочуть стати поживним субстратом та гарматним м'ясом для загрозливої всьому світу агресивної путінської імперії. Ми не хочемо бути рабами, прислужниками та наймитами кремільських посілків!

Від нинішньої української влади, від усіх київських високопо-

садовців, правоохоронних органів, силових структур і перш за все від Української армії, яка є на материковій Україні, ми та наші родини чекаємо дієвої підтримки та захисту. Українська влада українцям Криму має не лише забезпечити, але й гарантувати:

1. Життя та роботу на півострові у правовому полі України.
2. Майбутнє нашим дітям та онукам.
3. Збереження всіх конституційних прав та свобод.
4. Здобуття освіти рідною мовою та збереження національної ідентичності.
5. Збереження земельних та майнових прав та заощаджень.
6. У випадку вимушеного військового державам Криму – надання їм статусу біженців.
7. Надання компенсації за втрачене житло, матеріальні цінності, заощадження та забезпечення роботою на новому місці проживання.

ПІСЛЯ АНЕКСІЇ КРИМЧАНАМ ЗАГРОЖУЄ ЮРИДИЧНИЙ КОЛАПС...

У разі відділення Криму від України кримчанам, крім політичного та економічного, загрожує ще й юридичний колапс. Про це йдеться в сюжеті ТСН.

Документи, видані державою Україна, втрачають силу. Уже зараз в Криму неможливо оформити купівлю-продаж нерухомості, а заміна паспорта перенесе кримчан в іншу правову реальність.

Зі зміною статусу Криму втрачає чинність свідоцтво про право власності на квартиру. Це бланк суворої звітності, в якому зазначається

ми усвідомлюємо, що захисту потребують й інші національні меншини, насамперед корінний, братський і державотворчий народ – кримські татари. Останні сьогодні ще перебувають хоч під якимось захистом міжнародних організацій та потужного тюрковського світу.

Українців у Криму може захистити тільки Українська держава, і про це Верховна Рада та перші особи держави мають однозначно заявити на весь світ. Тож українці Криму чекають на це слово!

Одночасно закликаємо Верховну Раду України ухвалити закон про корінні народи та надати Криму статус національно-територіальної автономії кримськотатарського народу у складі України, де будуть забезпечені права та свободи представників усіх народів, що мешкають в Криму.

Українські громадські організації Криму

номер об'єкта в державному реєстрі, але держава ця – Україна. Тож, якщо Крим перестає бути Україною, цей папірець нічого не вартий.

Окрім приватних помешкань, під удар потрапляє інша власність: земельні ділянки, міні-готелі, кафе, тобто все, що можна націоналізувати.

Як відомо, самопроголошений прем'єр-міністр Криму Сергій Аксёнов уже оголосив курс на націоналізацію.

Мін'юст України, аби уберегти кримчан, закрив доступ до реєстрів. «Ми як

той орган, який є утримувачем всіх реєстрів з обліку прав власності на нерухоме майно, прийняли рішення після всіх провокацій у Криму заблокувати доступ до цих реєстрів. Зарах відповідні копії реєстрів зберігаються в Києві», – заявив міністр юстиції Павло Петренко.

Із переходом у нове громадянство втрачається сенс українських ідентифікаційних кодів, карток соціального страхування, активів на землю, документів на підприємницьку діяльність.

Закордонні паспорти громадян України з візами теж будуть нечинними для тих, хто переїде в громадянство Росії. Та й цивілізовані країни не дають віз мешканцям невизнаних територій. Оскільки цивілізований світ не визнає від'єднання Криму від України, то й літаки в АРК, швидше за все, не літатимуть: Міжнародна організація цивільної авіації ICAO не визнає окуповані території та виключає аеропорти зі списків, тож будь-яка авіакомпанія, яка здійснить там посадку, буде отштрафована.

ВРЕМЯ, ВПЕРЁД?

КРИМ ПЕРЕХОДИТЬ НА МОСКОВСЬКИЙ ЧАС

З 30 березня Республіка Крим переходить на московський час. Відповідне рішення було прийнято на засіданні нелегітимної Верховної Ради Криму, повідомляє Кримське інформаційне агентство. Рішення про переведення часу підтримали 79 депутатів.

Парламентарі ухвалили встановити рух повітряного, водного, залізничного, міжміського транспорту, а також здійснювати роботу телефонних і телеграфних зв'язків на території Республіки Крим згідно з московським часом. Стрілки годинника переведуть вперед. Зараз різниця в часі між Сімферополем і Москвою становить 2 години.

* * *

Розпущеній Верховною Радою України парламент Криму оголосив офіційною валютою

КРИМ: БАБИН ЯР ДЛЯ УКРАЇНЦІВ?

З початком операції з «поприятунку народу Криму від бандерівців» прийшла до рідного Сімферополя — підтримати батьків і друзів. Боже, як це принизливо: вже на вокзалах стоять так звані «народні дружинники» напівкримінальної зовнішності. І ці «представники» нинішньої кримської влади у всіх при виході перевіряють речі, безцеремонно порпають в них.

Ішла накрученая агресивна — тільки зачепіт! Соромно, що влада дозволяє з нами отак, але я із собою — не дозволю! Мені, втім, щастить. Мене не чіпають. Певно, їх збиває з пантелику мій дещо лівний «прикід»: у руках яскраво-червона торба — будиночок для улюбленої кішки, штани коралові, шарф такого ж кольору.

Дійшла до зупинки, чекаю маршурутку на Мар'їно. Підходить три жінки і молодий хлопець. Чую розмову: «Господи, що робиться, ви ба-чили, чоловіків на землю пря-мо при вході обличчям в асфальт поклали. Що робить-ся, Господи!».

Я підійшла, пошкавилася. Жінки зі слізами на очах стали розповідати, як хлопців, котрі виходили з потяга і не захотіли показувати речі невідомим і незаконним «дружинникам», почали при-ижувати, викручувати руки всім натовпом, бити і витру-шувати торби.

Чоловік, який хвильку тому слухав наляканін жінок, додав: «Ви знаєте, я сам родом з Кубані, живу в Сімферополі, мені так соромно за все це, що зараз відбувається у нас на півострові. Я працюю в слідчому ізоляторі, і мені знайомі обличчя усіх тих «народних дружинників». Випустили кримінальників, дали ім зброю, пов'язки на руки і дозволили чинити сва-вілля. Соромно».

Так в чому ж полягає такий специфічний кримський патріотизм? Від шмаркача до міністра усе волає: «Ми — патріоти Криму! Скрутити руки людям і здати Росії? Це є нинішній кримський патріотизм? А ще — знищити все українське.

Уже вдома, обнявши рідних і вислухавши про всі жахіття, пиши звернення і розсилаю до всіх політиків, з якими маю контакти у соцмережах:

«Чому ми тут, українці, татари, наші солдати, прикордонники залишаємося заручниками ваших байдужості та спокою?.. Послухайте хоч раз в житті депутата Гриценка й офіцерів української армії в Криму, які говорять, що потрібно діяти терміново. До 16 березня це ще наша територія. Потім ви будете робити вигляд, що оскаржите незаконне рішення, ще 300 ро-ків!.. Боягуство і нерішучість сьогодні зіграють злий жарт над українською владою і над Україною».

І відчуваю повне безсилия. Хто мене буде слухати? Від того безсиля робиться страшно...

Після 16 березня, бажаємо того чи ні, а всі ми (я пишу про українців, не про хохлів, малоросів і запороданців) перебуватимемо не просто в республіці Крим чи Росії, а в «резервації для українців», де буде проходити «відсів».

Слухаючи 12 березня пресконференцію кримського віце-прем'єра Рустама Теміргалієва, розумію: референдум, російські війська, самоборона в Криму — для захисту росіян.

Ніхто не питает, від чого цей захист та й від кого. Путін та місцева влада говорять, що від «бандерівців». Робимо висновок: ця ненависть до нас народилася не сьогодні. Ненавиділи і ставилися з презирством давно. А ті, хто

над 20 тисяч російських військових та козачків, тож вони тут, в Криму, у безпеці.

Кримськотатарський народ також отримав гарантії, як від новоспеченої самопроголошеної влади, так і від самого «батьків» Путіна. За словами Мустафи Джемілеві: «сам» обіяв кримським татарам захист, спокій, розвиток та можливі «благополучі». Інша річ, чого вартають ці обіцянки та хто їм повірить...

Після 16 березня на території Криму будуть функціонувати дві державні мови — російська і кримськотатарська (цікаво, чи новоспечена влада на чолі з Аксёновим буде зараз ночами кримськотатарську читати?). Отже, якби там не було, для корінного народу є хоч якесь, хоч декларована «перспектива» при будь-якому вирішенні кримського питання. Є наявність надія на подальше відродження, шоправда, за однієї умови — тотального мовчання (за російськими законами). Якщо, звісно, хтось уявляє відродження під час тотального мовчання.

Але, як кажуть, «на безриб'ї і рак риба»... Єдиний народ, про перспективу якого ніхто в Криму зараз не згадує, це — українці. Важко повірити, що з три останні місяці російська інформаційна пропаганда змогла з колись «братнього», за їхніми словами, народу зробити ворога номер один. За три місяці це неможливо. Україна всі ці роки «захльобувалася» гастро-лерами з Росії — театри, поп-світ виконавці, рок-музыканти, кіноактори з бенефісами.

Слухаючи 12 березня пресконференцію кримського віце-прем'єра Рустама Теміргалієва, розумію: референдум, російські війська, самоборона в Криму — для захисту росіян.

Ніхто не питает, від чого цей захист та й від кого. Путін та місцева влада говорять, що від «бандерівців». Робимо висновок: ця ненависть до нас народилася не сьогодні. Ненавиділи і ставилися з презирством давно. А ті, хто

жив з нами поруч в Криму, сини батьків, з якими ми працювали, товаришували і навіть вважались нібито однодумцями? Один з них все життя пропрацював журналістом на кримському радіо, готував новини з півострова для Національного українського радіо, виховував сина. Цей син сьогодні нищить усьве материковий український інформаційний простір у Криму — він новопризначений кримський міністр інформації. Парадокс?

На запитання цьому міністру 12 березня після пресконференції про долю викрадених координаторів кримського Євромайдану Андрія Щекуна та Анатолія Ковалського було отримано досить цинічну відповідь: «Шекуну раніше треба було думати»... Нагадаю, в Андрія дружина, троє діток...

Складається враження що «розстрільний» список вже складено, і українські активісти планово зникають один за одним. Щось мені підказує, що «кримський Бабин Яр» для українців ще нас чекає попереду. Усе буде творитись під девізом: «Они хотели навредити Криму». Як хтось колись Рейху...

Найстрашніше буде після 16 березня. Хтось уже згадує, як заликували в 90-ті роки батьків, які віддавали своїх дітей в українські класи. Зраз можна впевнено сказати, що до чорного списку потраплять і ці діти, які сьогодні ще в українських класах та Українській гімназії. Їх заликають так, що наступного року набору не буде. «Господарі» Криму зачистять півострів не лише від української мови в нечиселеніх українських класах, осередках, але й від українського духу, носієм якого все є, хоч і невелика, частина кримсь-

кого населення. Усі інші, опустивши голови, стануть малоросами — російськопідлеглыми, мовузими і «раболепними» підданими царя Владіміра.

Усі численні звернення центральних українських каналів до кримчан російською мовою нічого не дадуть, українські канали вже давно відключенні. Брати і сестри з материка, вас тут не бачать і не чують! І навіть якось ніякovo стає, адже усі в Криму добре розуміють українську. Далеко не всі поважають, але розуміють усі.

А Київ... Шо про нього казати. Усі чотири екс-президенти України та їхні уряди тримали припозиційний стан українців Криму, вибачте, для «відмазки». Як тільки Москва та її кримські по-пихачі починали чергову психологічну атаку про так звану «українізацію» («українізація» полягала в тому, що від кримських чиновників вимагалося одне — знати державну українську мову — ВСЕ!), офіційний Київ показував, як у звірінці, українців у Криму й вправдовувався: «Та про що ви говорите, яка українізація, україн-

ських шкіл нема, гімназія лише одна на весь півострів, україномовна газета також одна, український театр взагалі готує лише одну українську виставу на рік, решта — російськомовний репертуар...». І так з року в рік.

Після 16 березня офіційному Києву не треба буде вже щось «мямлiti» і якось вправдовуватись, тому що чорний список уже складено. Кримський Бабин Яр уже розкопано. Окупант буде діяти швидко. «Освободителі» бульдозерами скинуть нас, українців, у Сиваш, і на цьому поставлять жирну крапку в історії одного з народів Криму, без чиїх мозолів, як писала колись «Світлиця», навряд чи став бін «орденом на грудях планети»....

Юлія КОВАЛЕНКО
м. Сімферополь

ТИМ ЧАСОМ... «Крим сьогодні поставлено на межу гуманітарної катастрофи... Існує також ризик етнічних чисток, під загрозою — кримські татари, українці та всі патріоти України». Як передає кореспондент УНІАН, таку думку висловив лідер партії «УДАР» Віталій Кличко на пресконференції в Києві. Саме тому його політична сила пропонує ухвалити закон про тимчасово окуповані території.

За словами В. Кличка, в цьому законі потрібно передбачити механізми вирішення проблем, які турбують звичайніх кримчан. У тому числі, щодо їхнього тимчасового розселення на материкові частині України, а також гарантування права власності після повернення території Криму. Крім того, він підкреслив, що Україна не збирається кидати напризволяще своїх громадян у Криму і буде продовжувати постачати воду, газ та електроенергію, а також перераховуватиме всі соціальні виплати. Він наголосив, що Крим був і залишається територією України, а сфальсифікований референдум не буде визнаний легітимним ні в Україні, ні за її межами.

Він вірить не своїй дружині, а московській пропаганді.

— А зарплати вам ще дають? Гривнями чи вже рублями?

— Зарплату за лютий перерахували на картку, але далі, кажуть, платитимуть уже не через ПриватБанк. До Коломойського, власника цього банку, який сприйняв нову українську владу і став губернатором, у Криму вороже ставлення. Ті, хто брав кредити в ПриватБанку, повертали їх не збираються. Російські рублі нова кримська влада тільки обієє. Що з цього вийде — неважко спрогнозувати.

— Багато людей тікає з Криму?

— Ми усі тут в облозі. Літаки до Києва не літають. На поїзди, особливо ті, які йдуть на Захід України, неможливо придбати квитки. Проводжали подругу з трьома її дітками, їм до Тернополя треба, а мусили їхати через Київ. Чи багато біженців? Судіть самі, у мене в однадцятому класі стало менше на п'ять учнів. Це — випускники, які не хочуть збиратися з навчання, бо їм — вступати. А у молодших класах відтід значно більший. Гірко.

Колись мі з чоловіком служили в Естонії. А як у 1992 році з'явилася можливість вернутися в Україну, я наче на крилах літала. Додому ж! Після академії Петра направили служити у Севастополь. Завжди, коли чула слова «город руської слави», думала про те, що їй української крові за це місто було проплuto ніемало. У мене обидва діди не повернулися з фронту, а їхню онуку тепер росіяни називають «фашисткою».

9 березня українська громада зібралася біля пам'ятника Шевченку. Хлопця, який виступав, говорив про нашого пророка, активісти місцевого «Русського блока» побили, спровокувавши конфлікт. А кримське телебачення прокоментувало події так: «У Севастополь завезли бандерівців, які влаштували мітинг».

— Не збираєтесь вийдати?

— Ні, хоч дуже важко бачити, як диявол ділить людей, налаштовуючи одних проти інших. Усе, що відбувається в Криму, видеться сюрреалізмом. Страшно залишити могилу единого сина. Та й покинуті учнів посеред навчального року не маю морально-го права. Тримаємося. А на референдум ні я, ні чоловік йти не збираємося. Передавайте волинянам вітання з окупованого Криму...

Галина СВІТЛІКОВСЬКА
<http://www.volyn.com.ua/printver.php?rub=33&article=0&arch=>

«ІЗ СЕВАСТОПОЛЯ НЕ ПОЇДУ, ТУТ — МОГИЛА СИНА І МОЇ УЧНІ...»

ТАКІ СЛОВА ПОЧУЛИ МИ ПІД ЧАС ТЕЛЕФОННОЇ РОЗМОВИ З НАШОЮ ЗЕМЛЯЧКОЮ ЛЮДМИЛОЮ КОЛОМЕЄЦЬ, УРОДЖЕНКОЮ СЕЛА СТАВІЩЕ КАМІНЬ-КАШИРСЬКОГО РАЙОНУ, ЯКА НА ОКУПОВАНОМУ ПІВОСТРОВІ ПРОЯВЛЯЄ МІЦНІСТЬ ДУХУ, НЕЗВАЖАЮЧИ НА ПОГРОЗИ І ТИСК РОСІЙСЬКИХ ШОВІНІСТІВ...

ВІЙНА ДІЙШЛА І ДО КЛАДОВИЩ

Про Людмилу Володимирівну Коломеєць, заступника директора севастопольської гімназії № 5 імені Лесі Українки, «Волинь-нова» розповідала у липні минулого року. Публікація «Шукає матірі слідочки сина» про горе сім'ї, яка втратила єдину дитину в аварії, спричиненій грошовитим водієм-лихачем, схвилювала наших читачів. Довгі місяці батьківської боротьби за те, щоб

СВЯЩЕНИКИ УГКЦ НИНІ В БЕЗПЕЦІ

Священик Української греко-католицької церкви Микола Квич у суботу 15 березня 2014 року був звільнений та відпущенний додому після викрадення озброєними представниками самопроголошеної кримської влади та так званої «самооборони». Протягом 12 годин священика утримували у севастопольському відділку міліції, де його у грубій формі допитували представники місцевих силових структур, звинувачуючи в організації провокацій у Криму.

Священик був викрадений вранці суботи під час Богослужіння. Невідомі озброєні люди увірвалися до храму парафії Успіння Пресвятої Богородиці УГКЦ у місті Севастополі, скопили і вивезли в невідомому напрямку о. Миколу Квича, який служив настоятелем парафії та головним військовим душпастирем (капеланом) УГКЦ у Криму.

У його власному помешканні зробили обшук, де знайшли 10 бронежилетів. Ці засоби самозахисту о. Микола у межах свого душпастирського служіння мав передати як гуманітарну допомогу українським

солдатам у Криму, які заблоковані російськими військами без розпізнавальних знаків, та журналістам, які дедалі частіше зазнають нападів під час висвітлення подій на півострові.

Однак самопроголошена кримська влада хоче притягнути священика до адміністративної відповідальності за зберігання бронежилетів без наявності дозволів. Було складено протокол, а судове засідання має відбутися у Севастополі за два тижні.

Зі свого боку о. Микола Квич категорично заперечив усі звинувачення на свою адресу.

«Бронежилет, як і каска, у такому випадку не можуть бути предметом ні адміністративного правопорушення, ні кримінального», — пояснив у коментарі для ІРС кандидат юридичних наук, полковник міліції Максим Палій, начальник кафедри кримінального права та кримінології Донецького юридичного інституту.

На переконання експерта, у звинуваченнях на адресу священика

очевидна відсутність складу адміністративного правопорушення, оскільки «бронежилет не належить до спеціальних засобів самооборони, реалізація яких обмежена статтею 195-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення».

Згідно з законом, незаконне перешкодження здійсненню релігійного обряду, що зірвало або поставило під загрозу зризу релігійний обряд, є кримінальним злочином, передбаченим статтею 180 КК України. Також кримінально карними є діяння, пов'язані з порушенням рівноправності громадян залежно від їхньої расової, національної належності або релігійних переконань, що передбачено статтею 161 КК України.

Отець Микола нині перебуває на материковій Україні і повідомив: «Біля дверей квартири, де я проживаю, справді сьогодні було декілька невідомих осіб, які безперестанно упродовж тривалого часу дзвонили у дзвінок та гризали у двері. Коли вони відійшли, ми з моїми парафіянами скористалися з цієї нагоди і

я залишив приміщення. З собою зміг забрати тільки євхаристійний набір (чашу і дискос) та документи».

О. Микола Квич також розповів, що за декілька хвилин до вечірньої розомови у неділю він спілкувався з о. Ігорем Гавrilівим, душпасти-

рем громади УГКЦ в Ялті, який сказав, що він і о. Богдан Костецький, що душпастирює в Євпаторії, зараз перебувають у безпічному місці, яке не розголошується з метою безпеки священиків.

Інститут релігійної свободи

для машини: футболки, жакет, а я без штанів. Ми провели на холоді десь +2-+3 градуси 12 годин.

Нас тряслось, але ми стояли й чекали своєї черги.

Євген Рахно: Ті, хто нас охороняв на вулиці, самі замерзли. При цьому вони були відповідно одягнені.

Олена Максименко: Люди в цьому приміщенні ставились до нас найбільш притурено, порівняно із «Беркутом» і «казаками». Не було хамства, до нас всі звертались на «Ві», питали весь час, чи не потрібна медична допомога. Можливо, це своє роду такий PR-хід, щоб показати цих військових як позитивних героїв.

Нас водили регулярно на допити, мене намагались розколоти на якусь журналистську шпигунську діяльність. Змусили сказати пароль своєї пошти, аналізували мої листи, мої СМС, питали: «Нащо ти писала статтю про російську агресію?». Я сказала, що не писала такої статті, а вони — у пошті написано, посилання з вашим прізвищем. Я запитала, яке видання — вони «заглохи». І таких моментів було багато.

Олена Максименко: Нас весь час лякали «Беркутом», якщо їм відповіді не подобались. Мені вони казали, що наступного разу будеш говорити з «Беркутом». Вони говорили, що це київський «Беркут», який зараз в Криму і яким Росія надала паспорти.

Не знаю, чи це правда, але цю версію ми чули багато разів від різних військових, від різних людей.

Олесь Кромпляс: Коли нас відпустили, то посадили в «Мерседес-Віто». Прийшов підполковник якогось спецпідрозділу Російської Федерації і сказав, що йому все одно, що ми напишемо. Він сказав, що в нього є мета — нас здоровими доправити до цього КПП і домовитись із «Беркутом». Сказав, що ці «казаки» і «Беркут» нікому не вірять, що вони вишли з-під контролю, що він намагатиметься домовитись, щоб нас пустили.

Нас привезли на теж КПП... Десять за півгодини їм вдалось нас пропустити через «Беркут», ми підїхали до «казаків», які не хотіли віддавати Женіну машину. Виявилось, що вони на ній вже десь катились, на полівняння їздили, вона була вся в бруді. Потім наші охоронці нас провели і посадили в машину. Нас пропустили до українського КПП...

<http://life.pravda.com.ua/society/2014/03/14/157566/>
(Друкується зі скороченнями)

У КРИМСЬКОМУ ПОЛОНІ...

Постріли у 10 сантиметрах від голови, побої, відрізання волосся, прикладання ножа до тіла з погрозами відрізати чи то вухо, чи ніс, роздягнання... І все це — під сміх оточуючих фільмувалось на телефони. Таке довелося пережити трьом киянам — фотографом Олесю Кромплясу, інженеру-електронику Євгенові Рахну та журналісту-філлансеру Олені Максименко. Дівчина каже, що над нею фізично не так змушилися, як її друзів Олеся та Євгена, але більше пресингували психічно.

Минулу п'ятницю молоді люди поспілкувалися з журналістами й розповіли, що відбувалося з ними 9 і 10 березня, коли вся країна переживала за викрадених. «Українська правда. Життя» подає нижче їхню розповідь (друкуємо зі скороченнями).

Євген Рахно: Я — водій машини, на якій усі поїхали до Криму. У мене там теща живе, я хотів подивитися, що там відбувається...

У мене було 3 місяця в машині, першим відгукнувся Олесь, потім Льоша (Бик — журналіст, який пройшов КПП, бо до цього пересів у машину кримського друга, а відтак розповів усім про зниклих друзів), він привів Оленку.

Олена Максименко: Головні претензії до мене виникли тоді, коли знайшли мої журналістські посвідчення (іх було два) і фотокамеру. Але найгірше те, що там ще була акредитація зі Штабу Національного спротиву — з прес-центрів Майдану. Журналіст для них — ап'яріори ворог, який прийшов підбурювати народ і викривлювати ситуацію.

Олесь Кромпляс: У мене було два фотоапарати, якось вдалось пояснити їм, що це не професійна техніка.

Потім вони побачили журналістські посвідчення в Олесі, але найбільше їх збісило, що в Жені був бронежилет. Він мав на нього офіційну накладну з МВС, де його купив. Він пояснював, що бронежилет потрібен для безпеки...

Після цього нашу машину відігнали далі на узбіччя. Нас із Женею поставили на коліна й наказали підняти руки за голову. На цьому блокпосту було близько 200 людей, стояли БТРи, намети. І всі ці люди почали збиратися навколо нас, читати моралі, обзивати «майданути», па-

ралельно обшукували дівчат з Автомайдану.

Ми ще думали, що в найгіршому випадку нам зараз прочитають лекції і відправлять назад додому. Але потім підійшов якийсь «беркутівець». Спершу сказав: «Сюди дивись», а потім: «Чого ти дивишся!». І просто вдарив мене сильно ногою в живіт. Я стояв на колінах. У нас руки були зв'язані позаду пластиковими стяжками, в Оленки — скотчем.

Жені діставалось більше, бо ще й це машина. Вона призначена для бездоріжжя, там є домкрат, трос. У нас випикували, нащо це вам? І при кожній відповіді, який вони не вірили, його просто били.

«АТРАКЦІОН НЕБАЧЕНОГО САДИЗМУ»

Олесь Кромпляс: Коли вони зрозуміли, що ми, за їхнім сленгом, «пасажири серйозні», повели трохи далі вздовж траси й завели у рів.

Там теж поставили на коліна. І тут почався просто найбільший для них цирк — атракціон небаченого садизму.

Спершу, коли ми стояли біля КПП, ми ще думали, що тут усі нас бачать, з нами нічого не станеться. Але коли потрапили у рів — наші сподівання, що все буде добре, дуже швидко вивітрились.

Кожен з представників підрозділів, які там були, — тітушки на спортивних костюмах і в тапочках, «Беркут», кавказці, місцеві самооборонці — підходили до нас. Хтось з гранатою запропонував за-сунути мені її в рот. Хтось

підійшов і боляче вдарив у живот. Спасибі одному моєму тренеру, який порадив про свої травми одразу розповісти людям. Коли ми там стояли, ще з «казаком» на КПП, я сказав, що в мене серйозна травма голови, і що будь-який сильний удар по голові — і я помру. Тому приходили «беркутівці», піднимали мою голову, дивились чи є шрам, і били по інших частинах тіла.

«Беркутівець» підійшов і почав погрожувати зброя.

Спершу він прикладав до моєї голови пістолет, перезарядив. Хтось прийшов із двома лопатами і сказав, що будемо могти рити. Хтось казав, що давайте кінчайте їх, але було багато крові.

Та за три години, скільки все це тривало, мозок почав розрізняти — коли лякали, а коли ні. Уявіть: прийшли «беркутівці», витягують ножа, хапають за вухо: «Що тобі відрізати? Ніс чи вухо?».

Через годину таких катувань ми зрозуміли: все, що ім треба, — це просто знущання, що в них є чіткий наказ не бути нас прямо по обличчю.

Євген Рахно: У рові ми лежали з руками позаду. Вони поклали мені голову набік і вистрілили у 5-10 сантиметрах від обличчя. Патрони були бойовими. Там виднілась дірка в землі. Ми розуміли, що це не холості патрони. А після розповідів, що в світі перенаселення й треба зайтих людей відстрілювати: «А кого відстрілювати, як не таких людей, як ви?».

Підходили й казали: «Як тобі довести, що «Небесна сотня» в пеклі? Тільки відправити тебе туди, аби ти пояснила, що вони неправі».

Змусили зняти шнурки з кедів, один із чоловіків почав шнурком мене душити, вдарили кулаком у вилицю, відрізали частину волосся.

Казали, що зараз уб'ють моїх друзів у мене на очах і відрізуть їм голови, погрожували відрізати мені вухо. Я намагалася вести з ними діалог, що ми не хочемо війни. Мені здається, що це трохи зняло напруту.

Був «зелений чоловічок». Він підходив час від часу й казав: спокійно, вас не вб'ють, головне не робити дурниці, не робити різких рухів.

«ЯЙШОВ БЕЗ ШТАНІВ І ТРУСІВ, ЯК КОЗАК ГАВРИЛЮК»

Олесь Кромпляс: Далі нас

доправили до підвалу цього ДАІшного КПП. З цього рову до КПП я їхав без штанів і трусів, як козак Гаврилюк. Усі стояли й реготали. Все це документувалось на відео.

Весь підвал з на 3 метри

був встановлений старими куртками й матрасами. Ми зрозуміли, що це надовго. Що це система, не ми тут перші й не ми останні. Нас попередили, що при будь-якому шаруванні стрілятимуть у темноту.

Потім прийшов в

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА В УКРАЇНІ НІ СЛАВА, НІ ВОЛЯ!

Завтра — референдум. Можна додати — так званий. Можна назвати його клоунадою і фарсом. Але він все однозначно підставою для тих, хто його проводить, аби від'єднати Крим від України і передати його до складу Російської Федерації.

По усіх російських телеканалах, на які тепер замінено в Криму українське телебачення, говорять про «відкритість і прозорість» цього заходу, хоча насправді він не відповідає конституційним нормам України, та і чи може бути «відкритим» референдум у закритому Криму, очепленому іноземними військами, куди не пробрatisя ні з моря, ні з суші, ні з повітря? Як вже зауважувалося, не проникнути сюди і з телевізу, а найбільше потерпілих у цій московській спецоперації серед носіїв інформації — журналістів.

Про спецоперацію можна говорити з повною відповідальністю — сьогодні Росія стоголосо волає про фашистську хунту і давно не залишається сумнівів, за чим сценарієм із якою метою близько року в Криму відбувається половування на міфічних фашистів.

Отже, сьогодні Росія має намір захистити кримчан від «чумы київського беспредела», оскільки «бандеровсько-фашистські бандити» вирішили «наказати і поставить Крим на колени». А ще «с завтрашнього дня» заставити всіх говорити по-українськи. На подібні цитати можна розібрati усі російські новини, а також «аналітичні» виступи, що транслюються в Криму.

Так найбільше мене зачепило те, що, на відміну від інших колишніх республік Радянського Союзу, які мають свою офіційну назву, лише Україна на 23-му році свого існування й досі для Росії не є Україною, вона є просто «незалежною», їй цим все сказано. І нехай би так дражнилася якесь невіховані дитина, але ж не поважні ведучі інформаційних програм.

А ті, хто не використовує евефемізмів, обов'язково вживають прислівник «на» і, якщо зірвуться з вуст «в Україні», негайно поправляються, нібито припустилися дез-

інформації, отже, нав'язують думку, що Україна насправді є не державою, а просто якось нічийною територією, що підлягає «розпаюванню». Ось і розпайовують, починаючи з Криму.

Але, як заявляє пан Константинов, це лише початок «великого похода Росії на Україну». Соромно слухати цього горе-діяча, який відверто має співвітчизників за дурнів. Особливо щодо соціальних гарантій, «на порядок вищих» зарплат і пенсій тощо.

На перехідний період

від війська збереження всіх соціальних виплат за рахунок кримського бюджету. У всякому разі, саме це джерело називає офіційна Москва, не поспішаючи брати на себе якісь соціальні зобов'язання. А тепер подивимося правді в очі: Крим завжди був дотаційним регіоном, здатним за безпечувати лише половину своїх потреб. Курортний сезон цього року можна вважати проваленим, а прогнози пересичних пенсіонерів щодо цього, якими радують кримські ЗМІ, є не реальнішими, ніж прогнози бабаків щодо погоди.

Тож утримувати кримчан, а передовсім армію тих самих пенсіонерів буде просто ні за що. А припущення новітніх кримських керманичів, що Україна «никуда не денеться» і буде, як і раніше, постачати сюди електроенергію і воду, могло б викликати лише іронічну посмішку, якби не погрожувало катастрофічним наслідкам. Даючи такий прогноз, кримські високопосадовці явно не враховують, що плювати в колодязь, з якого, можливо, ще доведеться напитися, не варто. І плюють туди не впинно. Втім, «фашистська» держава з «нелегітимним» урядом, голову якого «обрали Америка», зрештою, може і образитися. Тим більше, що «нелегітимному» Арсенію Яценюку саме цей пост кілька разів пропонував і досі «легітимний» Віктор Янукович.

Тож, підсумовуючи сказане, мушу зауважити: блажений, хто вірує. А «паломники» таки дійсно потягнуться дружинами рядами до виборчих дільниць, одурманені безсорою безальтернативною агітацією, і потяг-

ще доведеться напитися, не варто. І плюють туди не впинно. Втім, «фашистська» держава з «нелегітимним» урядом, голову якого «обрали Америка», зрештою, може і образитися. Тим більше, що «нелегітимному» Арсенію Яценюку саме цей пост кілька разів пропонував і досі «легітимний» Віктор Янукович.

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

— Я люблю Україну! Моя

думка і почуття завжди будуть з нею. Ми ніколи не здамося!

ДЕ ПРОХОДИТЬ УКРАЇНСЬКА «ЛІНІЯ МАННЕРГЕЙМА»?

Рівно рік тому наша читачка з Чорноморського району Криму Марина Марківна Волошина поділилася на сторінках «Кримської світлиці» своїми враженнями від книги відомого українського письменника Василя Чемериса «Генерали імперії». «Цей художньо-історичний роман так захопив мене, — писала Марина Марківна, — що я «проковтнула» його за кілька годин і вирішила передказати зміст та рекомендувати усім читачам».

Петро Дорофійович Дорошенко і Карл Густав Еміль Маннергейм. Що спільного між ними, чому відомий український письменник Василь Чемерис об'єднав розповідь про долі цих двох історичних постатей в одну книжку? Один жив у XVII столітті, а другий — більш ніж на два століття пізніше, один був українцем, другий —

фіном. Але якщо придивитись уважніше, то спільнога в українського гетьмана та національного героя фінів багато. Вони певний час служили Російської імперії, обидва домоглися високих чинів. Але і у Дорошенка, і у Маннергейма було в серці щось, перед чим неспроможні встояти ані чини, ані імперії. Це «щось» — любов до Батьківщини. Саме заради цього і Дорошенко, і Маннергейм кинули виклик імперії, саме цьому вони присвятили своє життя...

У минулій публікації М. Волошина передказала за книгою В. Чемериса долю українського гетьмана Петра Дорошенка. Сьогодні — розповідь про те, як боровся за незалежність своєї Вітчизни і чого досяг знаменитий фінський «гетьман» — генерал Маннергейм.

ФІН ПОВЕРТАСТЬЯ ДО ФІНЛЯНДІЇ

Карлу Густаву виповнилось п'ятдесят, з них — 30 років він прослужив у російській армії, був учасником, власне, добровольцем Русько-японської війни і тепер ось третій рік — Першої світової. Роки, що минули в пороховім диму, адже він на війні завжди був лише на передовій — в ревиці атак, крики і стогни коноючих не спустили його, не зчвертили, навпаки, загартували. Завжди підтягнений, зі спокійним поглядом проникливих очей, відмінний офіцер і вершник, досвідчений штабіст і такий же воїн, один із кращих польових командирів, він заслужено носив генеральські погони і був тим професіоналом, якому завжди можна довіряти і на якого завжди і за будь-яких умов можна покластися, знаючи, що такий ніколи не підведе.

Із загальної кількості літ, відпущених йому Господом, вісімдесят трохи, сімдесят він віддає військовій справі (впереміжку з політичною) двох держав — спершу російській, а потім вітчизняній, фінляндській.

Був першим з трьох фінських полковників Маннергеймів, які присвятили себе (і успішно) військовому поприщу. По зовнішньому вигляду трудно було визначити його національність. Іноді він завдався слов'янином, руським дворянином, іноді ж (частіше) німцем чи просто західноєвропейцем, прийнятні іноземцем серед руських; то своїм серед чужих, то чужим серед своїх, хоч все ж таки був тим, ким він і був насправді — фіном, людиною європейською.

15 березня 1917 року останній російський імператор Микола II зрікся престолу, а кількома днями раніше Маннергейм у службових справах відвідав Петроград, і події та все, що з ними пов'язане, починалися на його очах. Не вистачало хліба, натовпи людей, доведених до відчайду, вулицями безперервно сунули демонстранти під червоною прапорами, вже лилася кров, у цивільних, вельми підрізних типів, з'явилася зброя.

Ситуація у військах погіршувалася з кожним днем, і в Маннергейма почав розлігуватися задум: чи не пора вже йому розслухитися з російською армією, якій він віддав тридцять найкращих своїх літ? Але потрібна була причина. А тут і випадок трапився — під час ліхого скакання його гарячий жеребець спіткнувся і впав. Маннергейм при падінні пошкодив ногу, лікар армійського корпусу поклав його в госпіталь. Скільки він кісток переламав — не злічити. Та після останнього пошкодження він і подумав: ось вона, щаслива причина, якої я чекаю! І він взяв відрядження до Одеси на лікування. А вже в Одесі, думав він, знайде другий привід для поїздки в Петроград, а з Петрограда як-небудь дістанеться до Фінляндії — рукою подати. Так він остаточно вирішив їхати додому, до Фінляндії. Тим більше, армії, якій він віддав три десятиліття своєго життя, вже, по суті, не було. Та і хай руські самі розбираються в

своїй країні, а він — фін, і в нього є Фінляндія. Не безрідний.

Проте в Одесі затримала одна величина дивна, якщо не сказати — екзотична пригода, на яку він менше всього сподівався, і яка хоч і стала епізодом в його короткочасному перебуванні на узбережжі Чорного моря, але, як показе час, вельми значним. А річ ось у чому. В готелі «Лондон» тоді мешкала представниця британського Червоного Хреста, якась леді на ім'я Мюрель Паджит (це прізвище він запам'ятав на все життя і згадував його в своїх мемуарах). Ця леді одного разу організувала чаювани для своїх численних приятелів. Після чаю і бесіди леді запросила гостей в іншу кімнату, де чомусь було незвично порожньо. В цій кімнаті останоронь сиділа якась жінка.

«Панове, хвилину уваги, — піснушна в долоні леді Мюрель Паджит. — Познайомтесь, це, — показала на жінку на стільці, — ясновидиця. Коли хочете, пророчиця. Вона може вгадувати, передбачати майбутнє, яке ще завтра-позавтра тільки настане. У цієї жінки рідкісний дар, хоч вона його не афішує. Хто з вас бажає дізнатися про свое майбутнє, що чекає його попереду, — прошу написати на папірці 5 запитань. Але не більше. На кожне з них ви отримаєте вічерпну відповідь».

Маннергейм спершу навіріз відмовився і вже хотів залишити кімнату, але його почала вмовляти леді Паджит, а ій він чомусь відмовити не міг. Махнув рукою, погодився. А леді Паджит сказала, що здібності в ясновидиці леді чи не містичні. Зброя віщунки — слово. Маннергейм згадав дочок, брати і сестру. Чотири запитання — у них все було гаразд, а от п'яте — приберіг для себе, і тут ясновидиця вперше звела очі — вони в неї виявилися надто якісні проникли, наче пронизувала ними наскрізь людину, і уважно подивилася на генерал-лейтенанта, подивилася наче вражено і з мимовільною повагою:

— О-о! Ваше майбутнє, пане генерале, таке... таке, що не кожному із смертних подібне випадає. Для своєї країни ви станете, як... як батько нації!

— Вельми розчарений, — з легкою іронією вклонився генерал-лейтенант. — Батьком, до речі, я вже став, але тільки для своїх чудесних дочок. Але дозвольте поцікавитись, що ж я таке, даруйте, втну, що мене чекає, якщо віртіти вашим словам, велике майбутнє.

Ясновидиця розповідала багато дивного, запише він у своїх спогадах. А далі сухо і скupo:

— Ви станете дуже і дуже великою, знаменитою і славетною на віки людиною. Іншої такої, як ви, у вашій країні не буде.

Але це ще не все. Виявляється, він отримає дуже високе призначення і приведе армію до перемоги. Це його зaintrigувало. Але яку армію? Російської вже немає, а інших армій не передбачається. А віщунка далі веде, що йому, Маннергейму, буде велика шана, а потім він добровільно відмовиться від високого поста. Через незначний проміжок

часу відправиться в дві значні зарубіжні поїздки для виконання відповідального державного завдання, з яким успішно впорається, а коли повернеться з поїздки, то отримає призначення ще на вищий пост, діяльність його буде короткочасно на тому посту, хоч і значною. Мине багато років, і він знову займе високий, чи не найвищий у країні пост.

— У якій країні? — поцікавився генерал-лейтенант, — відбудеться зі мною сіє диво?

— Все, — як риску підвелася ясновидиця. — Не почуєте над сказане ані слова. Потчутому од мене може не вірити, але воно неодмінно збудеться у тій поспільності, в якій я назвала. Це після того, як ви створите армію і приведете її до перемоги... Все, все, — виставила вона наперед руку, наче відгороджуючись від нього долонею. Прошу залишити мене одну. А перед вами, пане генерале, схилюю голову — на знак поваги перед вашими майбутніми заслугами. Ви з тих, хто навічно буде належати історії не тільки своєї країни, а й усього людства. Таке мое пророкування і воно збудеться!

І все ж генерал-лейтенант посміхнувся скептично, наслухавшись про такі свої... ледь чи не гераклівські подвиги. Такі герої хіба що в «Калевалі», а він усього лише простий смертний. Та ще подумав: «Яку армію він приведе до перемоги? Російську він залишає назавжди, та й розпадається вона, іншої на обрій не видно. Про фінську він щось нічого не чув, немає її — та її непотрібна вона глухій провінції чужої імперії». В усі інші Маннергейм не повірив, розчарування було повним. Пощодував, що дозволив себе втягнутися в несерйозне дієвство, схоже на ворожбу. Приймінні, так тоді думалось.

Наступного дня Маннергейм, віправивши посвідчення про відрядження з Одеси до Петрограда, почав збиратися в дорогу негайно. Адже поруч імперської столиці — його батьківщини. Тож його наче голос предків кликає: їдь! Таким чином перше пророцтво одеської ясновидиці про те, що чекає довгий шлях, збулося одразу, хоч він і не вважав те за пророцтво. На вокзалі проводжали Маннергейма, дістали шампанське, випили за добру дорогу до Петрограда, який тепер належав якимсь Ульянову та Лейбі Бронштейну, чиї більшовики, що вступереч їхній назві справді були в меншості, захопили столицю Романових.

Усі були веселі, кричали «ура», вірили, що червона зараза довго не протримається біля захопленої влади. Леді Паджит сказала: «Я рада, генерале, що ви повертаєтесь в рідні краї. Перше пророцтво щодо дороги, яка вас чекає, вже збулося і решта. Я вірю, ви і справді станете великим, справжнім фіном своєї чудової Фінляндії».

...У генерала в записнику була засушена біла квіточка, він зберігав її як символ, з погави, звати квітку камнеломка, в Українів — розривтва чи ще ломикамін.

Величина і стійкість не завжди

Карл Густав Маннергейм

державою в Північній Європі, а не генерал-губернаторством, главою якого був російський самодержець, а потім естафету прийняли вже інші поневолювачі. Була Російська імперія Романових, стала імперією Леніна — Троцького (пізніше — Сталіна та його присніх), а що від того змінилося? Імперський дух Москви, жадоба зусіб захоплювати й приєднувати сусідів здавалася невмируюча на тисячоліття. Росія — четвертому не бувати!

Коли Маннергейм повернеться на батьківщину, новий фінський уряд на чолі з П. Е. Свінхувудом, який щойно вирвався з сибірського заслання, першим своїм актом проголосить незалежність Фінляндії. 6 грудня 1917 року парламент затвердить це доленосне рішення, якого Фінляндія чекала більше ста років. Рада комісарів Росії, керована Леніним, визнає — змушена буде визнати, щоправда, як час покаже, всього лише про людське око, незалежність Фінляндії. Формально радянський уряд визнав незалежність Фінляндії, але російських військових частин не спішив виводити, бо мав намір приєднати Фінляндію знову до Росії. Але більшовики не врахували одного: у Фінляндію повернувся фін Маннергейм, і Фінляндія не тільки діюре, але й де-факто мусила стати незалежною.

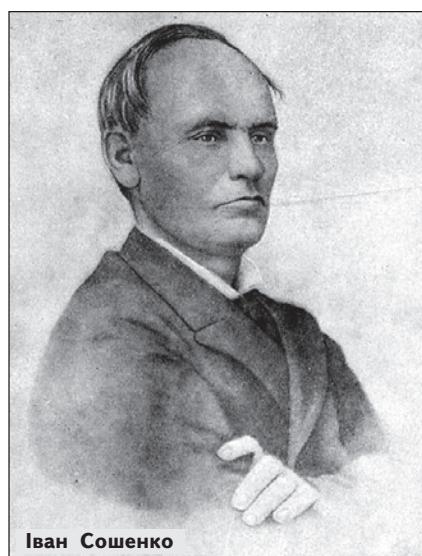
У популярній серії «100 великих диктаторів» ви не знайдете імені Карла Густава Маннергейма, хоча він легко, маючи свого часу всю повноту влади і велику популярність в народі, міг стати «особою», що має у державі необмежену владу, міг стати диктатором і поруч з «перемогами та досягненнями» залишити ще й «кривавий слід». Кривавого сліду фон Маннергейм не залишив, бо його й не мав. Він не міг бути диктатором за свою природою і складом душі. Сатрапом треба ще й народитися, авантюристом бути від природи, а Маннергейм народився величими полководцем, таким же політичним діячем, взагалі — Людиною з великої літери. Зробивши своє, себто в черговий раз порятувавши Батьківщину, він добровільно йшов у відставку. З доброї волі. Йшов, щоб знову повернутися, якщо його знову покличуть рятувати Вітчизну, аби знову, порятувавши в черговий раз, непомітно залишити верховний пост. Така це людина. Дивна і незвичайна. Перебуваючи на вершині влади, відчуваючи її отруйно-хмільний трунок, не заразиться нею, як сверблячкою, такою собі проказою? І не залишитися «бліз керма» «на вимогу трудачих»? Ні, таких людей небагато на землі, і їх варто було б ввести до книги «100 великих діячів, які могли, але не захотіли стати диктаторами». У такій книзі одне з чільних місць посів бін — Карл Густав Маннергейм.

Тепер уже все можна говорити про симпатію до цієї людини, але в ті ліхи есересерівські часи лише за вияв поваги до одіозного білофіна, контрреволюціонера і реакціонера (його тодішні титули в радянській ідеології) можна було просто зіпсувати собі життя, затриміти в містах не столь отдалених». Білофінський генерал Маннергейм був смертельним ворогом червоних, адже посмів вирвати з їхніх пазурів свою маленьку батьківщину.

І все ж він був для нас, українців, з ярликом леді чи не націонал

ОТОЧЕННЯ ШЕВЧЕНКА

Іван Сошенко

Зустріч із Іваном Максимовичем Сошенком (1807–1876) стала для Т. Шевченка доленоюною. Як же насправді відбулося це знайомство? Тут гуляє багато розповідей, здогадок, переказів... Зважаючи на біографію Сошенка, записану з листів і спогадів художника Михайла Чалого, уперше земляки зустрілися не в Літньому саду: «Коли я був у «гіпсовых головах» чи то, здається, вже в «фігурах» (1835–1836), разом зі мною маловаж брат друзіни Ширяєва. Від нього я дізнався, що в його зятя служить у підмайстрам мій земляк Шевченко, про якого я дещо чув ще у Вільшані, під час перебування в свого першого вчителя, художника Степана Степановича Превоцького. Я пильно просив родича Ширяєва прислати його до мене на квартиру. Довідавшись про бажання познайомитися із земляком, Тарас другого ж дня, в неділю, розшукав мою квартиру на 4-й лінії й пришов до мене в такому вигляді: одягнений в засмальцювані тіковий халат, сорочка й штані з грубого полотна заліпані фарбою, босий, розхристаний і без шапки. Він був похмурий і сором'язливий. З першого ж дня нашого з ним знайомства я помітив у нього велике бажання вчитися живопису. Він почав бувати в мене в світа, тому що в звичайні дні мені було ніколи, і його хазій не відпускав. Під час цих відвідин Тарас уривками розповідав мені деякі епізоди зі свого минулого й майже завжди закінчував свої розповіді нариканнями на долю. Мене до глибини душі схвилювало жалюгідна доля юнака, але допомогти йому я був неспроможний. Та й чим міг допомогти його горю я, бідний трудівник-маляр, який працював безперервно заради шматка хліба насущного, без з'язків, без протекії, без грошей. А врятувати обдарованого хлопця треба, хоч би що там було. В цей час я був добре знайомий з відомим малоросійським письменником Євгеном Гребінкою. От з ним я насамперед і порадився, як же допомогти нашему землякові. Гребінка широ поставився до моєї пропозиції, почав часто запрошувати Тараса до себе, давав йому читати книжки, переказував різні відомості. Потім уже я представив Тараса конференц-секретареві Академії мистецтв В. І. Григоровичу з великим проханням визволити його з жалюгідного становища. З Гребінкою Тарас почав іноді бувати у придворного живописця Венеціанова, який разом із Григоровичем познайомив його з В. А. Жуковським». Шевченко про зустріч із Сошенком занотував і в «Автобіографії». Згадавши про сеанси в Літньому саду, Тарас пише:

«В один из этих сеансов познакомился он с художником Иваном Максимовичем Сошенком, с которым и до сих пор в самых искренних братских отношениях. По совету Сошенка он начал пробовать портреты с натуры акварелью» (Слопади про Тараса Шевченка. — К., 1982. — С. 52).

Річ ясна, що автобіографія, в тому числі й повість «Художник», — це не щоденник, і автор міг переставляти події в часі й просторі, навіть вдаватися до вигадки. Не кажемо про уникнення опису подій, пов'язаних із міркуваннями конспірації.

Отже, зустрічі Шевченка з Сошенком у Літньому саду, можливо, й не було. Проте цілком імовірно, що митець переніс цей факт із повісті до автобіографії з метою підкреслити особистісний характер твору, щоб розкрити йм'я розповідача, який списаний з Сошенкового спогаду. Ще вірогіднішим є зближення в повісті двох різночасних подій: зустрічі з незнайомцем у Літньому саду і знайомства поета з Сошенком. Другий — знайомство з розповідачем у 1834–1836 роках, на квартирі Сошенка. Щоправда, дослідники, включаючи М. Моренця й П. Жура, не припускали сумніву щодо ідентичності розповідача з «Художником» з постаттю Сошенка — їдеться про дві різні, об'єднані в цьому герой художнього твору, особи.

Петро Жур у доповіді на Дванадцятій науковій Шевченківській конференції звернув увагу на ще одну різбіжність між повістю й спогадом Івана Сошенка. У творі написано, що розповідач під час першого приходу до нього Тарас жив на верхньому поверсі, бо «сошел вниз», щоб запросити головного героя (*важай, Шевченка* — В. Ж.), а підіймаючись у квартиру, подався «на лестницу». За розповіддю ж Сошенка, він у цей час мешкав на 4-й лінії в будинку Мосягіна, в підвалі чотириповерхового будинку. Проте, звернувшись увагу на цю суперечність, Петро Володимирович запевняє: Сошенко, коли писав спогади, імовірно, забув, де мешкав, — насправді ж квартирував в іншому приміщенні. Більш того, Жур у цій же доповіді, як і в книжці «Шевченківський Петербург», стати під сумнів об'єктивність розповіді Сошенка у вкладі Чалого.

Наполягаючи на обставинах зустрічі, описаної у повісті, тобто на побаченні з Сошенком у Літньому саду, Петро Жур покликався на спогади Петра Гавrilовича Лебединцева (1819–1896), надруковані 1882 року журналом «Киевская старина». Петро Гавrilович писав, що, мовляв, Сошенко розповідав про цю зустріч не як Чалому, а як викладено у повісті «Художник». Ось цей фрагмент із спогадів: «Про своє перше знайомство з Тарасом Григоровичем Сошенко розповідав мені інакше, ніж сказано у п. Чалого. Влітку, одного місячного петербурзького вечора, прогулюючись у Літньому саду, Сошенко побачив, що якийсь голодранець, у затрапезному південному типу обличчя, Сошенко захотів глянути на його роботу. Зайшовши заду, він побачив, що малюнок досить непоганий; тоді, ляснувши юного художника по плечу, Сошенко спітав: «Відкіль, земляче?» — «З Вільшаної». — «Як — з Вільшаної? Я сам з Вільшаної», — сказав Сошенко і, зацікавившись земляком, пізнав у

відзначену шевченкознавцем Петром Журом у книжці «Літо перше», Тарасові тоді виповнилося двадцять два роки. Навряд чи двадцятидворічного юнака можна було сприйняти за чотирнадцяти або п'ятнадцятирічного, адже різниця відчутина. Чи розбіжність між датою зустрічі й віком героя повісті не наводить на думку, що Т. Шевченко об'єднав у повісті різні події, віддалені одна від одної роками? Якщо так, то перший випадок (мабуть, близький до дати появи поета в Санкт-Петербурзі) відбувся в Літньому саду. Другий — знайомство з розповідачем у 1834–1836 роках, на квартирі Сошенка. Щоправда, дослідники, включаючи М. Моренця й П. Жура, не припускали сумніву щодо ідентичності розповідача з «Художником» з постаттю Сошенка — В. Ж. (Слопади про Тараса Шевченка. — К., 1982. — С. 52).

Проте, зіставлені Сошенкову розповідь в обох варіантах, кожен неупереджений читач віддасть перевагу написаному Чалим. Адже там стільки подробиць, не згаданих ні в повісті, ні в автобіографії Шевченка, до того ж таких, про які Чалий особисто не міг знати, що сумніву не залишається в автентичності розповіді. Справді, не міг же Чалий вигадати, скажімо, прізвище Солов'йова чи знати родинні стосунки Солов'йова й Ширяєва. Нацість у розповіді Лебединцева не знаходимо інших фактів, аніж ті, що викладено в автобіографії Шевченка й застосовані в статті Чалого, знаючи, що повість «Художник» надрукована 1887 року. До речі, матеріали були, напевно, прочитані Лебединцевим до опублікування статті (*автобіографічний лист до редактора «Народного чтения» побачив світ 1860 року, а стаття Чалого з викладом спогадів Сошенка її цитатою з автобіографії поета про зустріч у Літньому саду спогадами 1876 року.* — В. Ж.).

Отже, висновок напрощується сам собою: якщо в частині зустрічі Сошенка з Шевченком маємо не повторення надрукованого, то це, приймінні, літературна ремінісценція. А раз так, то в повісті «Художник» об'єднані

цьому халатникові Тараса Шевченка, кріпака Павла Енгельгардта, законтрактованого Ширяєву в найми для фарбування даху та парканів. Досі він про Тараса ні від кого не чув. Земляцтво, безсумнівний талант Тараса звірушили Сошенка, він вирішив спочатку зібрати про нього відомості, а потім представити професорові, через якого Тарас Григорович дозволено відвідувати приватно Академію мистецтв, а згодом представили В. А. Жуковському, вихователю покійного государя імператора Олександра Миколайовича» (Слопади про Тараса Шевченка. — К., 1982. — С. 52).

дів різночасні події: зустріч юного Тараса з кимсь у Літньому саду, за кілька років до знайомства з Сошенком, і справжнє знайомство з Іваном у його петербурзькій квартирі. Незаперечно одне: ця зустріч для Шевченка була доленоносна, вона вплинула на подальший розвиток його таланту як мальяра.

Потрапивши до Академії мистецтв, Тарас працює без утоми. Виділена йому кімната з антресолями в колишній ризниці поруч із церквою перетворюється на справжню експериментальну лабораторію. Музейний меморіал Кобзаря, відкритий у Санкт-Петербурзі в цьому приміщенні, лише приблизно передає дух тогочасної напруги: на столі під вікном — мідні дошки, набори пензлів і різців.

...Через 179 років після зустрічі Тараса Шевченка з Іваном Сошенком автор цих рядків здійснив подорож до останнього місця спочинку Івана Максимовича. Серед розкішних лісів, де Рось стрімко тече між скелястими берегами, розкинувся райцентр Богуслав, до якого від Києва 125 кілометрів. Містечко веде початок від княжих часів, це Ярослав Мудрий 1032 року, укріплюючи кордони своєї володіння, заснував місто й нарік Богуславом — Богуслав! А в літописі 1195 року укріплення, ще тоді Богуславль, згадується на рівні з Каневом і Корсунем як один із найсильніших південних форпостів Київської Русі. Ця земля народила чимало герой-визволителів. Скажімо, Самійло Самусь був полковником, наказним гетьманом, керівником візвольного руху на Правобережній Україні. Нині на території Богуславського краєзнавчого музею стоїть пам'ятний знак борців за відродження України, що протякала за 40 кілометрів від Кирилівки, тут минули й дитячі роки. Так само, як і Тарасик, слухав оповіді діда Івана про минуле України, що «діялося колись». Як виповнилося вісім років, бабка навчила грамоти, а потім дитину віддали «до дяка в науку». Іван старанно виводив білілами на дощці «польсько-латинські письмена», вивяв хист до письма й малювання, читав Псалтир, був сумлінним і працелюбним. «Дяківська наука до того візлася в пам'ять Івана Максимовича, — розповідає Сошенків біограф Михайло Чалій, — що в 60 років міг проговорити напам'ять спочатку до кінця любий псалом царя Давида».

Дід Сошенка — Кіндрат Соха був умілим кожум'якою, мав будинок у Богуславі на Лобунській горі й наділ біля села Туники, в урочищі Кругляк. Кіндрат передав у спадок синові Максиму садибу й майно, зобов'язавши його сплатити борги. Максим Кіндратович виконав батькову волю, але, не бажаючи перейти в кріпацьку підлеглість до графині О. В. Браницької (рідної сестри Шевченкового поміщика В. В. Енгельгардта. — В. Ж.), відмовився від землі й майна, перебрався з родиною до Звенигородки.

На 13-му році життя Івана відвзели до Вільшани, де він упродовж дев'яти років навчався в художника-іконописця Степана Степановича Превоцького (р. н. н. — р. с. н.; в різні часи навчав Лапченка Григорія Гнатовича та Шевченка Тараса Григоровича. — В. Ж.). Бабуся Івана Максимовича на правах родички Превоцького впросила «взяти до себе хлопця на безкоштовне утримання». Сошенкова «наука» була схожа на Шевченкову: довелося не лише вчитися малювати, а й відробляти хліб — пасті телят, розтоплювати грубу, прибирати в хаті, носити воду... (Продовження на 9-й стор.)

Алея Літнього саду. Статуя Сатурна, біля якої, ймовірно, відбулася зустріч Шевченка й Сошенка

козацькі чайки виготовляли в цьому краї, багатому на соснові ліси, про що свідчить назва села неподалік Богуслава — Чайки.

Перший раз Тарас відвідав Богуслав у серпні 1822 року, у вісім років, коли батько взяв його з собою, вирушаючи до містечка продавати сливи. На ярмарку хлопчик уперше побачив скучення людей, почув кобзаря й потім, дорослим, згадував: «То була перша моя зустріч з великим містом, церквами й різним-різним людом, що зібралися на величезну торгівлю».

У грудні 1822 року мачуха віддала Тараса в найми до кирилівського попа Григорія Кошиця. У священика був син Ясь, який навчався в Богуславському духовному училищі. Шевченко виконував обов'язки кучера й щопонеділка візував поповіча на навчання, а щосуботи забираєв назад до Кирилівки.

Шевченкознавці наводять слова письменника Євгена Гребінки (1812–1848): «Не було б Сошенка, то не було б і Шевченка». Яка ж життєва історія доля Івана Максимовича? Народився 15 червня 1807 року в Богуславі над мальовничою скелястою Роською, що протікала за 40 кілометрів від Кирилівки, тут минули й дитячі роки. Так само, як і Тарасик, слухав оповіді діда Івана про минуле України, що «діялося колись». Як виповнилося вісім років, бабка навчила грамоти, а потім дитину віддали «до дяка в науку». Іван старанно виводив білілами на дощці «польсько-латинські письмена», вивяв хист до письма й малювання, читав Псалтир, був сумлінним і працелюбним. «Дяківська наука до того візлася в пам'ять Івана Максимовича, — розповідає Сошенків біограф Михайло Чалій, — що в 60 років міг проговорити напам'ять спочатку до кінця любий псалом царя Давида».

Дід Сошенка — Кіндрат Соха був умілим кожум'якою, мав будинок у Богуславі на Лобунській горі й наділ біля села Туники, в урочищі Кругляк. Кіндрат передав у спадок синові Максиму садибу й майно, зобов'язавши його сплатити борги. Максим Кіндратович виконав батькову волю, але, не бажаючи перейти в кріпацьку підлеглість до графині О. В. Браницької (рідної сестри Шевченкового поміщика В. В. Енгельгардта. — В. Ж.), відмовився від землі й майна, перебрався з родиною до Звенигородки.

На 13-му році життя Івана відвзели до Вільшани, де він упродовж дев'яти років навчався в художника-іконописця Степана Степановича Превоць

1828 року, коли Тараса беруть козачком до панського двору у Вільшану, Сошенко залишає Превлоцького й переходить на самостійну «малярську ниву». Замовлення для Мліївського храму склало Іванові репутацію вправного іконописця, гроші ж віддав батькові для придбання землі в Звенигородці. Більш як півтора року прожив Сошенко в селі Матусів (нині Шполянського району Черкащини), в рідного брата вчителя — Олександра Степановича Превлоцького. Потім переїхав до Лебедина працювати над розписом іконостасу для головного престолу чоловічого монастиря.

До Санкт-Петербурга, за словами Михайла Чалого, Сошенко добився «без копії» — молодий художник шукав роботу. Двері Академії мистецтв відчинилися перед Іваном завдяки рекомендаційному листу до конферанс-секретаря, славіста українського походження Віктора Івановича Григоровича (1815–1876), за сприяння якого став студентом «живопису».

30 вересня 1838 року вчена рада Академії мистецтв надала Сошенку звання некласного художника — «...за портрети з натури, писані олійними фарбами», а 22 листопада вручила атестат про закінчення. Студентські несіті роки, північний холодний клімат, фізична напруга щоденної роботи підірвали й без того slabke Іванове здоров'я, лікарі порадили залишити столицю — його призначили на службу в Ніжинське повітове училище.

Містечко зустріло Сошенка дощами й болотом, погодою, яка мало чим відрізнялась від петербурзької. Почалася педагогічна робота вчителя краснопису й малювання з мізерною платнею. Ці роки Іван прожив у скруті; час од часу виконував випадкові замовлення, лише у вільні хвиlinи малював краєвиди, жанрові сцени, портрети з натури. У Ніжині він пропливав п'ять з половиною років, тут зустрівся з Шевченком перед другою мандрівкою поета Україною.

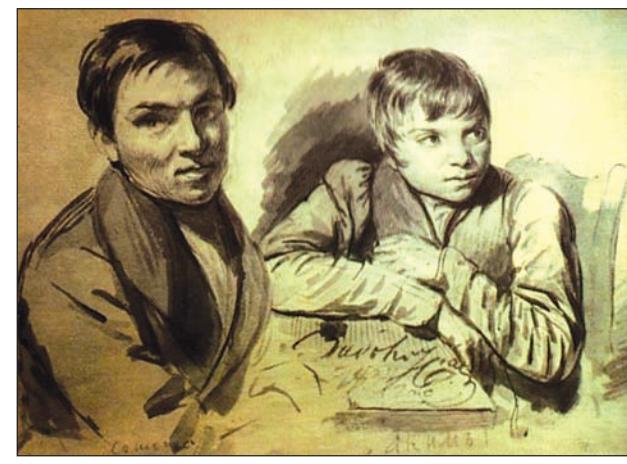
У грудні 1845 року І. Сошенка з Ніжина перевели до Немирівської гімназії. В містечку пробув до 1856 року, окрім офіційної служби давав приватні уроки. 1847 року Іван одружився з донькою вчителя музики Марцеліною Віргінською. У Національному художньому музеї зберігається «Портрет невідомої» — роботи Івана Сошенка — цілком можливо, це портрет дружини, яку

кохав усе життя. Саме на Немирівський період і припадає Іванове знайомство з Михайлом Чалим, колегою з гімназії. Вони стали друзями. А коли Чалого призначили інспектором 2-ї Київської чоловічої гімназії, той запропонував Сошенкові переїхати до Києва. Наприкінці листопада 1847 року Іван оселився з родиною у Івана Івановича Житницького на Козиному болоті (*саме у нього на квартирі, тепер будинок № 8-а у провулку Т. Шевченка, 1846 року проживав і Тарас Григорович*.

— В. Ж. — Житницький був зятем художника Степана Превлоцького, який мешкав у Вільшані — в маєтку Енгельгардта, неподалік Кирилівки, і який був першим учителем Сошенка, а 1828 року — й Тараса. Напевно, з Превлоцьким Житницький познайомився, коли перебував у Корсуні. Але чи був Степан його зятем, як твердить Чалий? Коли це так, то виходило, що Житницький одружився з дочкою Превлоцького. Але відомо, що дружиною Житницького була Ольга Олександровна, а не Степанівна, і вірогідніше, що донька брата Превлоцького — Олександра Степановича. Таким чином виходить, що Житницький — зять брата С. С. Превлоцького. За свідченням того ж Чалого, цей родич вільшанського художника на початку 30-х років мешкав у Матусові, поблизу Шполи, у нього й квартирував Сошенко.

Київський період у біографії Івана Сошенка цікавий тим, що влітку 1859 року він зустрівся в «золотоглавому, садами повитому» місті з Шевченком — це йхня остання зустріч перед від'їздом Тараса до Санкт-Петербурга. Поет у ті серпневі дні наймав квартиру на київській околиці Пріорці й оче бував у «старого друга Сохи», що мешкав у парадільному будинку Стрітенської церкви на Сінній (нині Львівській) площі. Священиком храму був тест Михайла Чалого отець Василь (Панов), за протекцією якого Іван розписував церкву.

На квартирі Сошенка й відбулося знайомство Шевченка з Чалим, про яке Михайло згадував так: «Перша моя зустріч з ним відбулася у нашого спільнego приятеля Івана Максимовича Сошенка. Це було в Успенський піст, друзів я застав за сніданком, який у з'язку з постом був доволі скудним... У руках обох приятелів було по половині солоного платано-

П. Заболотський. Портрет Івана Сошенка та Якима Зabolоцького. 1834 р.

го судака, яким вони ласували без допомоги ножа» (Словаг про Тараса Шевченка. — К., 1982. — С. 303–304).

Зберігся у Києві й будинок Києвоподільського повітового училища на вулиці Костянтинівській, 9/6, де через місяць після від'їзу Шевченка, восени 1859 року, відкрито першу в Російській імперії недільну школу. Себе діячів на ніві народної освіти з іменами Миколи Пирогова, Тараса Шевченка, Михайла й Надії Чалих, не останнє місце займає Іван Сошенко. Коли про приїзд автора «Кобзаря» дізналися студенти університету св. Володимира, то почали шукати, де він міг бувати, щоб зустрітися з поетом, і знаходили його в товаристві Сошенка, Чалого й О. Ф. Сенчика-Степановського. Друзі гуляли містом, мандрували аж до околиць, відпочивали на Оболоні, варили юшку на березі Дніпра — Іван Сошенко був затягнутий рибалкою. Прощаального вечора, який влаштували Шевченкові на квартирі І. Д. Юскевича-Красковського, під час задушевних розмов Іван Максимович і не згадувався, що бачить Тараса востаннє. Сошенко пережив Шевченка на 15 років; зустрічав у травні 1861 року його домовину в Києві. Був присутній на прощаальній панахиді в церкві Різдва Христового на Подолі. Разом із Михайлом Чалим супроводжував прах Кобзаря в останню путь пароплавом «Кременчугъ» до Чернечої гори...

Двадцять останніх років І. Сошенко прожив у Києві. Скромний учитель малювання, сивий і худорлявий, з добром поглядом ясних очей — таким запам'ятався знайомим. «Людина безмежної доброти», — так характеризує його приятель Михайло Чалий.

От і стоїть надгробок
непримітний.
Уже тут сквер, давно вже
ні хреста.

Чи і в житті ти був такий
самітний,

Як ця твоя посмертна
самота?

Ти в цей асфальт печально
так вклоняєшся.

Де твій народ? То в черзі,
то в юрбі,

А хтось постоїв, хтось
і поклонився.

Оце і є наш пам'ятник тобі?

Віктор ЖАДЬКО,

заслужений працівник освіти,

професор, письменник, публі-

цист, лауреат Міжнародного

культурно-наукового фонду

Тараса Шевченка «В свої

хаті своя й правда, і сила, і

воля» (2012)

Фото автора

Список використаних

джерел:

Жур. П. Шевченківський

Петрбург. — К., 1972. — С.

41; Костенко Л. Вибране. —

К., 1989. — С. 240; Шевченко

Т. ПЗТ: У 12 т. — Т. 5. — К.,

2003. — С. 197; Малий енци-

клопедичний словник Кор-

сунщини. — Т. 2. — Корсунь-

Шевченківський, 2004. — С.

189; Дзюба І. Тарас Шевчен-

ко. — К., 2008. — С. 63;

Шевченківський словник. —

Т. 2. — К., 1977. — С. 233.

Яків ІВАШКЕВИЧ

МОРИНЦІ

Там, де лани широкополі
І сине небо, наче скло,
Стоять замріяні тополі,
Забігши з поля у село.
Вздовж траси йдуть вони
по схилу

Попід будиночків ряди.

Це їх, мабуть, діди садили,

Прадавні пращури-діди...

«Летим. Дивлюся —

аж світає...» —

І згадка серце пройняла.

І я спішу до того гаю,

До того ставу край села,

У ту колиску Кобзареву,

До Моринців... І сонця схід

Залив дахи, асфальт, дерева.

Рожевим відблиском.

Привіт!

Привіт тобі, зеленолисте,

Славетно юнес село!

Тебе вітаю серцем чистим,

Схилью до землі чоло.

Отут ходив малий Тарасик

Шукати сонячних стопів.

А я сюди по рівній трасі

Автомашиною влетів.

Кобзар сходив світи безкрай

В шуканні світлого добра,

А я знайшов його у краї,

Де пісня кобзі не вмира,

Тополі тихі... Сонце... Тіні...

Троянди, ружі у саду...

В половині мрій

по площі синій

Новими Моринцями йду!

смт. Катеринопіль,

Черкаська область

Минущими є стилі,

напрямки, думки.

Солодка втіха слави

теж скороминуша,

Та тільки він — Поет,

що пережив віки,

Ким буде великатись

і новий вік грядущий.

Вчимося у Шевченка,

як мову шанувати,

А від образу не плакати

і не зростати рабами,

Своїм, а не чужим,

пишатися і знати,

В якій землі живем

і хто був перед нами.

Палає в Кобзарі

пекуча правди суть.

Тавро її не змити,

як слід кривавих справ.

Мовчання — зло: в страху

ховас скверни муть.

Щоб знищити його,

«...МЕНІ І ВДЕЛЬ, І ВНОЧІ СНИТЬСЯ ОТА БЛАГОДАТЬ НАД ДНІПРОМ...»

ОБРАЗ УКРАЇНИ В ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Перечитуючи поезію і прозу Т. Г. Шевченка, не можна не помітити, яка в нього невимовна туга за краєю, за всім прекрасним. За справжньою, земною красою, — поет не любив нічого штучного, неприродного, на противагу співцям «чистої краси» шукав прекрасне в житті-бутті, в людині. Звертаючи увагу сучасників на те, на якій чудесній землі, в раю, вони живуть, з палким нестримним почуттям захоплювались рідними краєвидами:

Дивлюсь — аж он передо мною,
Неначе дива виринають,
Із хмар тихо виступають
Обрив високий, гай, байрак,
Хатки біленкі виглядають,
Мое діти в білих сорочках
У піжмурки в яру гуляють...

Це — про міле серцю Придніпров'я. Через усі його твори лейтмотивом проходить образ знедоленої України. Вона в нього не загальне, а конкретне, зриє поняття: могила, що з вітром розмовляє, обдурана Катерина. Перебеня з кобзою, гайдамаки, що «святили» ножі... Ніби жива істота зі своїми радощами і болями. До неї звертається як син до кровної матері. Обое мучиться в неволі:

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно!

За що тебе сплюндано,
За що, мамо, гинеш?

Син просить матір не впадати у

відчай, сподіватися на крашу долю.

Воскресни, мамо! І вернися
В світлицю-хату; Оточий,

Бо ти аж надто вже втомилася

Гріхи синовні несучи.

Готовий пожертвувати власним життям, аби вона була щасливою:

Я так ї, я так люблю

Мою Україну убогу,

Що прокляну святого бога,

За неї душу погублю!

Він опоетизував Україну, свою

Батьківщину. Справді, важко знайти

в світовій літературі письменника, який би так був захоплений

рідним краєм, постійно «відкриваючи» його і для себе, і для всього

світу. Хіба з таким пістетом «відкривали» художньо Пушкін — Росію, Шекспір — Англію, Данте — Італію? Закинутий в далеку Орську фортецю, де, здавалось би, солдатський побут налаштовує на містичну і розпач, і тут славить життя, згадує отчий край:

Сонце заходить, гори чорніють,

Пташечка тихне, поле німіє,

Радіють люди, що одпочинуту,

А я дивлюся... і серцем лину

В темний садочек на Україну...

Україна для Шевченка — найсвя-

тіше благо. Досить сказати, що тільки

в поемі «Гайдамак» слово «Україна»

повторюється 50 разів, «Дніпро» — 30. Та й сама поема — про

землю батьків, її славне минуле. А

взагалі-то для нього ці два власні

іменники — рівнозначні:

Згадавши той веселій край,

І Дніпро той, дужий, круторогий,

І молоде тее горе,

І молодий той ерінний рай!

Певна річ, Дніпро тут асоцієється

з веселим краєм — Україною. І

не тільки тут: в якій поезії не мовилося б про цю старовинну ріку, що

чимало побачила за свій довгий

вік, перед нами постає величний

образ поетової батьківщини. Це

один з його незмінних символів

України, як і сиві могили, червона

калина. Сумуючи на засланні, в цій

незамкнутій творі, за отчим краєм

лине душою в дивну казку — на

Україну. Йому, однокому

Здається, кращого немає

Нічого в бога, як Дніпро,

Та наша славна країна.

Згадує, як недавно довелось за-

хати у те «найкраще село», в яко-

му зелені сади повсюхали, біленкі

хати повалялись, ставки бур'яном

поросли. Все руйнується в селі (як,

між іншим, і в нинішні непевні

часи!) і він, заплакавши, «поїхав

звину на чужину». Йому уявляєть-

ся іншою Україна, коли не останеться в ній «сліду панського»:

Меж горами старий Дніпро.
Неначе в молоці дитина,
Красується, любується
На всю Україну.
А понад ним зеленіють
Широкі села,
А у селах, у веселих
І люди веселі.
Село порівняє зі святковою писанкою. Однака його мучить те, що люди досі в невольничих ярмах. Та все ж воно «неначе писанка». Україна «зажурилась, заплакала, як мала дитина», а Дніпро — «неначе в молоці дитина». А що прекрасніше за дитину, найчистіше творіння природи!

До речі, слово «рай» як символ у Шевченка не тільки релігійний атрибут, а й щось величне, прекрасне, майже ідеальне. Жити, як у раю, значить весело і щасливо жити. Недарма ж у вірші «Якби ви знали, паничі» він обурюється, що деято кріпацьке селорає називає. В іншій поезії «Зацвіла в долині червона калина» виграють кольори калини в цвіті, біленкою хати і розквітлої від кохання дівчини в білій свитині, козака молодого і щебетливо-го соловейка. Природа і люди зливаються в єдине, автор захоплено вигукує:

Якого ж ми рою
У Бога благаєм?
Рай у серце лізе,
А ми в церкву лізем,
Заплюшивши очі, —
Такого ж не хочем...

Кажуть, цікаво простежити, чим починав і чим закінчив митець. У Шевченка, знаємо, перші поетичні акорди про «Дніпр широкий» (відомий початок балади «Принчина»), могили в степах, гай... Паралелі самі напрошуються, коли читаєш його передсмертний вірш «Чи не покинуть нам, небого». Так жартівливо звертається до музи, кажучи, що вже пора «заходить» риштовати вози в далеку дорогу, на той світ...» А там:

...над самим Флегетоном,
Або над Стіксом, у раю,
Неначе над Дніпром широким,
В гаю — предвічному гаю
Поставлю хаточку, садочок,
Кругом хатини насаджу...
Дніпро, Україну згадаєм,
Веселі селища в гаях,
Могили — гори на степах —
І веселенько заспіваем...

Невимовна туга за Україною, Дніпром і в листах, щоденнику, якого розпочинає вести в останній місяці заслання, в червні 1857 р. За обсягом щоденник невеликий, охоплює один рік і один місяць, але ж який місткий за фактажем, глибиною думок та емоційною напругою! Особливо зворувають розповіді про трагічні людські долі. Вже на початку щоденника, за 18 липня, читаемо оповідь про рядового Скобелева, кріпака родом з Херсонщини, який задушевно співав українські народні пісні, зокрема, «Тече річка невеличка»: «Я заливал, що я в казармах слушаю эту очаровательну пісню. Она меня переносила на берега Днепра, на волю, на мою милу родину». Не варто, гадаю, перелічувати усіх, про кого пише автор щоденника. Про що б не занотовував, його серце і думки з нею — Україною.

Листи нашого генія теж дихають любов'ю до рідного краю, до кого б їх не адресував. І для кожного знаходить добре слово. Ось, приміром, уривок з листа від 20 грудня 1847 року до М. Лазаревського: «Так мені тепер тяжко, так тяжко, що якби не надія хоч коли-небудь побачить свою безлатанну країну, то благав Господа о смерті».

Насамкінець скажу: моя стаття-рефлексія, — аж ніяк не наукові студії, а спроба як учителя доторкнутися до величі Шевченкового слова саме з огляду осмислення нашої ментальності. Нам, учителям-україністам, варто вчитися в це Слово, обплектися ним, щоб не бути байдужими до реалій сучасного життя. І, звісно, налаштовувати своїх вихованців на громадянську активність.

Василь ЛАТАНСЬКИЙ, учитель-україніст, член Національної спілки письменників України с. Пруди, Советський район, АР Крим

ДОБРОГО ДНЯ, ШАНОВНА РЕДАКЦІ! Звертається до вас жителька м. Сніжного Донецької області Людмила Миколаївна Лисенко. Справа в тому, що після закінчення Черкаського педагогічного інституту з 1973 року я разом зі своєю колегою Зоєю Степанівною Шевченко (Запатичною) працювала вчителем української мови та літератури у Мар'янівській восьмирічній школі Красногвардійського району, несли прекрасне українське слово в маси. А тепер через «Кримську світлицю» хотілось би вклонитися сонячній кримській землі, на якій ми вже давно не проживаемо, але яку

згадуємо теплими словами. Я пишу вірші, друкарські. І ось вирішила до 200-річчя з дня народження великого Т. Г. Шевченка запропонувати свої творіння і вам. Можливо, якісь з них знайдуть своє місце на сторінках вашої газети.

ТОРКАЮСЯ ДУШЕЮ «КОБЗАРЯ»

Торкаюся душою «Кобзаря», Вдивляюся в рядки його, як в долю. Гортаною сторінки календаря, В історію вертаючись поволі. Є дата — українцям дорога, Коли народний геній народився. За зброю взяли правої словечко. Людей братами широ назвав І закликав боротися в єдинні, Щоб рідний край нарешті вільним став, Шасливим і прекрасним

невідізнанно!

Торкаюся душою «Кобзаря» — І струни в ній від гордості співають:

Негасуча Шевченкова зоря
Над українським сяє небосхрає.

І літтєю мова рідна з сторінок,
І давніх літ події оживають,

Безсмертних творів

запашний вінок

У серці слід назавжди залишає.

Від гайдамацьких злаків пала
Вечір'я на раменах небосхрає.

Як полум'я Шевченкові слова
Вселяють в наші душі віру й силу.

І Катерину в розпачі німім,

Зустрівшись на останнім перехресті,
В свое життя впustити ладні ми.

Кохання врятувавши від безчестя.

В піснях вітров вчувається не раз

Намолос Перебенді та бандури,

Які долають неблаганний час

І недоступні сивочолі мури.

Ідуть до школи вранці малюки,

І дивиться на них Тарас з вершини —

Стояли над Дніпром йому віки —
Він вболіва за долю України!

І казок, і легенд самобутність

В світанкових долонях

ніс рад

ВІДКРИТИЙ ЛИСТ

ДО СВІТЛАНІ УСЕНКО ТА ВІТАЛІЯ ПАНАСЮКА,
АВТОРІВ ТЕЛЕФІЛЬМУ
«ТАЄМНИЦІ ГЕНІЯ ШЕВЧЕНКА»

Подивилися 10 березня цього року на телеканалі «1+1» ваш телевіфльм, враження від нього неоднозначні. Ми занепокоєні і не можемо погодитися зі всіма припущеннями та гіпотезами, з яких складається ваш сценарій. У нас склалося таке враження, що ви вирішили спластижити високе ім'я Тараса Шевченка. Висновки графолога, криміналіста спираються на підставі гіпотетичного, вірогідного або ймовірного. Візьмемо, наприклад, запис про народження Тараса в метричній книзі. Ім'я його матері Катерини п'яній дядько записав як Агафія, а потім цю помилку вправив на Катерину. Такі факти відомі з практики і не поодинокі. Але припустити, що Тарас – позашлюбний син Енгельгардтів-Романових, це вже аж занадто нечуване. Про це ви можете розповідати комусь іншому, але тільки не нам, нашадкам цього роду.

Що стосується законних батьків Тараса Шевченка. Зі спогадів Лисенко Марії Трохимівні, онуки Т. Г. Шевченка по родинній лінії брата Йосипа, родина жила в злагоді й любові. Батько Тараса Григорій Іванович Шевченко був письменний, шанований і авторитетний у селі чоловік. У церковних книгах часто зустрічалися записи його прізвища як поручите-

ля при вінчанні і як хрещеного батька. В свята сходились родичі і сусіди до Тарасового діда Івана Андрійовича, який розповідав про історію його родини та історію його краю.

Старший брат Тараса Микита і старша сестра Катерина точно знали, що він син його батька Григорія. І нам відомі всі сімейні таємниці та розповіді, які передаються від одного покоління до наступників. Вибачайте, таких нісентинців ніколи нам не розповідали тому, що таких фактів просто не існувало. Катерина Якимівна, мати Тараса, прожила нелегке кріпакське життя, дуже турбувалася за своїх дітей, за їхню долю, пережила надзвичайно велике горе: родина втратила малолітніх дітей. Ми вважаємо, що ця береґиня роду, свята-святыни, жінка-мати, яка дала життя Генію, не могла навіть думати про якісь романтичні стосунки. Ніхто не має жодного морального права звинувачувати її в зраді свого чоловіка.

Але якщо автори телевіфльму дійсно хотіли «докопатися» до біографічних подробій родоводу Тараса Григоровича, то при сучасній генетиці це можливо виконати і набагато простіше, точніше і дешевше за всю вартість телевіфльму. Адже сьогодні доступні генетичні досліджен-

ня ДНК, які з точністю до ста відсотків підтверджують або не підтверджують дані про спорідненість людей. Тим більше, що в телефонім до нас донесені такі подробиці, як залишки волосся на посмертній масці Т. Г. Шевченка, які можна порівняти з аналогічними аналізами нащадків роду Шевченків по його братах Микиті та Йосипу, які мешкають в Україні. А взагалі, генеалогічне дерево роду Т. Г. Шевченка наразу більше однієї тисячі чотирьохсот осіб.

Аналогічні генетичні дослідження ДНК можна виконати і про «так звану» позашлюбну дочку у родині Ганни Закревської, яку автори телевіфльму «приписали» Тарасу Шевченку. Вибачайте, але вам і тут не вдалося... Адже після всіх цих досліджень у шановних авторів не буде жодних підстав для художніх фантазій при створенні аналогічних сценаріїв.

Не знаємо, якої мети хотіли досягти автори телевіфльму? Якщо осоромити ім'я нашого Генія, то це їм не вдалося, тому що постать Тараса відома у всьому світі, своєю поетичною та малярською спадщиною він себе позитивно увічнив на планеті. А про деякі людські слабості, відображені в фільмі, то вони є у кожній людині. Невже ви такі безгрешні? І хто вам дав моральне право підсплюжити святе ім'я Тараса Шевченка?

**За дорученням нашадків роду Т. Г. Шевченка –
Микола ЛІСЕНКО
село Шевченкове,
Черкаська область**

псуючи все, що пов'язано з національною символікою України. Так, було знищено кілька українських прапорів, знято з флагшотка біля будинку облдержадміністрації, яка розташовується в 100 метрах від пам'ятника Т. Шевченку, державний стяг, а також спалено прапор з символікою донецького футбольного клубу «Шахтар».

Того ж дня на пам'ятнику Т. Шевченку був виявлений написаний чорною фарбою нецензурний напис. Правоохоронці обіцяють дати правову оцінку тому, що трапилося...

«СЛАВНИХ ПРАДІДІВ ВЕЛИКИХ ПРАВНУКІВ ПОГАНІ...»

У Донецьку пам'ятник великому українському поетові Тарасу Шевченку осквернили нецензурним написом.

Як передає кореспондент УНІАН, 9 березня на честь 200-річчя з Дня народження Кобзаря до підніжжя пам'ятника покладали багато квітів. Але ввечері того ж дня біля пам'ятника збиралися проросійські мітингувальники, які вели себе досить агресивно,

БЕЗ КОМЕНТАРІВ (З ИСТОРІЇ ОДНІЄЇ ПЕРЕПИСКИ):

Вторник, 25 лютого 2014, 12:47 Всеукраїнський інформаційно-культурний Центр <ukrcenter@gmail.com>

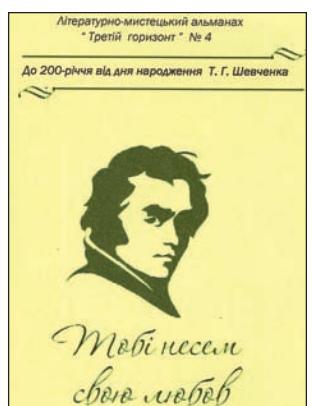
Уважаемые коллеги! Рады Вам сообщить, что 9 марта 2014 г. в 14.00 час. состоится праздничный концерт «С любовью к Тарасу» по адресу: г. Симферополь, ул. Гоголя, 14, Центральный музей Тавриды, Голубой зал.

Дата: Пт, Лютий 28, 2014 10:57 «Крымское время» (отдел информации)<kvinfo@inbox.ru>: Уважаемые коллеги! Рады вам сообщить, что считаем какие-бы то ни было чествования бандеровского кумира излишними. С уважением, редакция «КВ»...

ШЕВЧЕНКІАНА «ТРЕТЬОГО ГОРИЗОНТУ»

Свій внесок у вшанування Великого Кобзаря зробили й члени Червоноградського літературного об'єднання «Третій горизонт». Четвертий номер однойменного альманаху, який щойно вийшов друком за підтримки народного депутата України Степана Курпія, присвятили Тарасові Шевченку й назвали «Тобі несем свою любов...».

Як передне слово відкриває альманах вірш Надії Олеммар, де є такі рядки:

«Візьміть у руки «Кобзаря», вчитайтесь у кожне слово – горить в нім чистая зоря святої правди ясночоло. Як серце ваше защемить, в очах сійне роса солона, – благословіть святую мить, бо милосердя –

це душі основа». Геній Шевченка, актуальність його творчості на посвякає, його внесок в українську культуру та літературу, значення постаті Великого Кобзаря для українського народу – стали основними темами творів, уміщених в альманасі. Загалом тут надрукувалося 22 автори. Серед них «третьогоризонтівці» – Ольга Голузинець, Богдан Демчук, Наталія Кічун, Дарія Коберник, Валентина Ковальчук, Марія Козакевич, Ганна Кузьмак, Марія Лобай, Марія Магдяк, Надія Марцинюк, Марія Обшарська, Мар'яна Правдолюбенко, Людмила Ржегак, Любов Степчук та інші. Надали слово і юним дописувачам – Оксані Гірчак та Маркіянові Лехману.

Окрім поезії, в альманасі прочитаєте краєзнавче дослідження, есе, замітки.

Тарас ЛЕХМАН, прес-секретар Червоноградського літоб'єднання «Третій горизонт»

СИМВОЛ СВОБОДИ І ЄДНОСТІ

Цими теплинами весняними дніми пощастило мені побувати у Києві. Їздila на запрошення на зйомки передачі «Шустер live». Цей ефір був присвячений обговоренню ситуації, яка склалася у Криму. Сподіваюся, багато хто дивився цю передачу. Але не це головне. Хочу розповісти про своє перебування на Майдані Незалежності. Від побаченого серце розривається. Одна справа – коли дивишся по телебаченню, а інша – коли сама, власними очима бачиш ці барикади, натовпи народу, молодих людей з плакатами. Тут і сльози, і щастя, горе і перемога...

Мою увагу привернув чималий натовп людей. Підійшла і побачила, що стоїть дерев'яна скульптура Т. Г. Шевченка, а всі охочі беруть участь у її створенні. Звісно, я зацікавилася. Виявилось, що до Києва привіз цю скульптуру вінницький художник Володимир Заєць. Фігура поета зроблена з величезної колоди дерева осики, які теж, як і Кобзарю, приблизно 200 років! Символічно, правда! Біля скульптури завжди багато людів. Всі по черзі

брали у руки долото й молоток і працювали над нижньою частиною. Я також стала в чергу. І ось урочистий момент для мене настав! Я також зробила кілька потрібних рухів. Шматочек, який відтіяла від дерева, я взяла собі на згадку. Це буде не лише пам'ять, а своєрідний оберег, захищати від усього поганого. За народним повір'ям осика найкраще й оберігає.

Володимир Заєць слідкує за роботою людей. Усі бажаючи після роботи записували свої особисті дані. Я запитала: «Навіщо це?». У відповідь почула, що скульптура може

стати рекордом, я така, до створення якої долучилася найбільша кількість людей. Цей факт буде зафіксовано у Кнізі рекордів України. Подальша доля скульптури ще не визначена. В. Заєць і всі люди кажуть, що, можливо, «Символ свободи і єдності» залишиться на центральній площі Києва.

Світлана МИРОНЮК, учителька української мови та літератури Нижньогірської ЗОШ № 2 АР Крим

«ТАРАСІВ ДІМ» НЕ ПОТРІБЕН ОДЕСІ?

Сьогодні, коли людство вшановує Генія Пророка, який став символом України – Тараса Григоровича Шевченка, одеська влада, яка і в роки незалежності все ще залишається неукраїнською, знову засвідчila своє ганебне ставлення до Кобзаря. Для неї лакмусовим паперцем, дуже виразним тестом на українськість стала пропозиція колекціонера Тараса Максим'юка відкрити у місті на основі його унікальної збірки «Тарасів Дім». Цей тест очільники Одеси вкотре з тріском провалили.

Упродовж піввіка Тарас Іванович збирає свою колекцію україніки. Нині вона відома широким науковим і музейним колам, спільноті краєзнавців, шанувальникам раритетів, бібліографам. А серцепину цього вартісного зібрання складає різнопланова Шевченкіана. Поки що продемонструвати її в усьому огорожі перший заступник голови правління Одеського обласного відділення Українського фонду культури, почесний член Національної спілки краєзнавців, заслужений працівник культури України Тарас Максим'юк не мав можливості. А окрім фрагментів її сьогодні можна бачити на виставках в Одесі, Києві та інших містах України.

Уже не вперше Тарас Максим'юк звертається до очільників Одеської області з пропозицією прийняти від нього в дар Одесі свою унікальну колекцію і створити на її основі український культурологічний музейно-виставковий центр «Тарасів Дім». За його словами, комплекс має складатися з трьох основних та кількох додаткових експозицій (відділів), на яких експонатів є предста-тально. Його збірка багата на прижиттєві видання творів Т. Шевченка, твори живопису, графіки, скульптури, кераміки, поштові листівки й марки, фотографії, медалі, плакати, афіші тощо на Шевченківську тематику. Музейний комплекс може бути самостійною філією художнього чи історико-краєзнавчого музею Одеси зі своїм невеликим штатом співробітників, своїм фінансуванням. У своїх зверненнях Тарас Іванович зазначає, що згоден очолювати «Тарасів Дім» пожиттєво.

Добре пам'ятаю, як на основі збірки Максим'юка в 2006 році у будинку «Просвіти» на вулиці Пушкінській, 19 було відкрито музей-кімнату «Одещина – Шевченкові». На превеликий жаль, через рік тут упала частина стелі, експонати залили вода, пошкодивши частину з них. Коштів на ремонт не віднайшли. А згодом в одеської «Просвіти» це приміщення взагалі відібрали. Тож колекціонер був змушені своїм коштом вивезти всі експонати та фонди цього музею, і тепер вони зберігаються в непристосованих умовах у різних місцях Одеси.

Тож сьогодні Тарас Максим'юк фактично пропонує обласній раді та обласній державній адміністрації відновити в Одесі музей, присвячений Кобзареві, але в більшому обсязі. Подібні музеї існують у Львові, Донецьку, Тернополі та інших містах України, де Тарас Шевченко не бував, але там гідно відносяться до його пам'яті.

Цими днями влада в Одесі знову частково змінилася. Регіонала Миколу Скорика виконуючий обов'язки президента України Олександра Турчинова замінив на керівника об'єд-

нання «Стальканат» Володимира Немировського, але в облраді та міськраді й досі бал правлять регіонали. Поки що новий очільник області, якого одесити знають як успішного підприємця та ще як лідера обласної організації колишньої партії Арсенія Яценюка «Фронт змін», заклопотаний виключно економічними проблемами. Коли у нього дійуть руки до культури, наразі невідомо. Як сказав мені Тарас Іванович, невдовзі він зверн

Вадим КРИЩЕНКО**МИ ПІЗНАЄМ СЕБЕ
В ГОДИНУ ЛИХ**

Весняну динну затуманив дим,
Пече як рана у живому тілі
Земля вкраїнська,
котра зетьється «Крим»,
де битва йде
за нашу неподільність.

Росіє, маєш ти землі огrom,
Простори не освоєні по суті...
Та переплутав доброту зі злом
Правитель твій
з ім'ям тотожним Путін.

Кричить: когось він хоче
захистити.
Шипить: когось він хоче
покарати.
А в снайперських очах,
які згубили стид,
Вже на прицілі дитинча і мати.

Загарбництво –
не спростувати цей факт,
Яке всі люди нарекли ганьбою.
А референдум –
це нікчемний фарс,
Який, Росіє, зліплений тобою.

Ми пізнаєм себе в годину лих,
І пізнаємо ворогів та друзів.
Мужніємо от викликів лихих,
Мудрішаєм, позбавившись
ілюзій.

Отянься, Росіє! Непоборні ми!
Вже час позбутись хижості лихої.
І з Криму чобіт свій
брудний прийми,
Якщо лишитись хочеш нам
сестрою.

ТРИЗУБ

Двоглавий орел...
Ти одвічний хижак,
Несеш всюди напасть,
несеш всюди згубу...
Та я не боюсь.
Твого дзьоба-ножа
Зумію відбити
своїм гострим Тризубом!

Іван ЛЕВЧЕНКО**ПІД КРИВАВИМ
СОНЦЕМ**

Юрію Мамчуру – командиру 204-ї бригади тактичної авіації Збройних Сил України на аеродромі «Бельбек» у Севастополі, который 13 березня 2014 року прийняв рішення відкривати вогонь на ураження в разі з'яви ворога на території військового об'єкта

Криваве сонце, не печаль,
Ти рвеш мені на частки душу:
Немовби кров тече з меча,
Який на зайд підняти мушу.

Вони ж збитуються, поглянь:
Облога, мов плювок в обличчя.
І, як серця бійців, земля –
В передчутті близької січі.

В окопах ворог. На приціл
Узяв усіх – рідно і воїв.
Та щоб не сталося: бійці
Із рук не випускають зброю.

Уже вривається терпець:
Більш підпускати зайд несила.
Якщо насправді це кінець,
То ворог знайде тут могилу.

Не ми – до нас прийшов з мечем,
Від нього й згине він, заклятий!
Козацька кров у нас тече:
І нас без бою не узяти!

Криваве сонце сіло десь
За море – наше Чорне море!
Терпець урвався: маєм честь!
Ні кроку більш не ступить ворог!

Якщо це наш останній бій,
Він до останнього набою.
Та й той, останній – не соби,
Багнет лишиться,
з ним – до бою!

Немає вибору у нас:
На волосині – меч Дамоклів.
Останній – це сердце наказ:
Ні кроку далі, ані кроку!

Дух не спинити, що повстав,
Як із патронника – патрона.
Криваве сонце, мов літак,
Що з боєм вирвався з полону.

Hi, е межа – ота страшна,
Що далі лиш ганьба й неслава.
Не дікде ворог – не для нас.
І хай розсудить час – хто правий!
14 березня 2014 року

**НЕ ОСТАТОЧНИЙ
РЕЗУЛЬТАТ**

Украли мир. І Крим украли.
Ідуть «Камази» і «Урали»
З протоки Керченської в Крим:
На всіх московські номери.

Оце тобі до нас з любов'ю –
Кордон прорвали
з Придністров'ям,
І теж зі зброєю – у Крим.
Чом поспішає побратим?

Що раптом трапилось у нас?
«Урал» гримить. І мчить «Камаз».
І без пояснень – для зівак:
Хоча для чого ще слова?

Усе прозоро – вочевидь:
Наказ – півострів захопить!
З усіх сторін його – в облогу.
Така от братня допомога.

На шії висне автомат –
У Крим ввійшов російський брат.
А запитай: навіщо, брате?
Почуєш – пострілі і мати.

І ультиматум – геть мерщій!
І автомат наводить свій...
Хтось щось хотів би про права –
Удар під дих і на асфальт.

Ніяких зйомок – для новин!
Б'ють журналістів. І – з Москви:
Свої – своїх. Оце часи!
Розбиті камери й носи.

Свобода слова – від братів:
Всім мовити так,
як Кремль звелів.
Це – сон страшний?

Чи правда це:
Росія Крим взяла в кільце.

Йде референдум... Побратим,
Ні – хунта, анексує Крим.
Напоготові автомат.
Кремлю в догоду – результат.

Закон зневажений – дарма:
Крим стяг російський підійма.
Недобрий блиск в очах татар:
Не остаточний результат!
17 березня 2014 року
м. Київ

Василь ПІДДУБНЯК

* * *

Скінчилася печальна повість.
Над степом скіфським –
Морок, дим...
У зимну чалить невідомість
Розгариачій острів Крим.

Дев'ятий вал десятим стане,
Коли, проснувшись в чужині,
Побачить людність Кримостану
Чужинські хмарі навісні.

Похмілля... вигуки... пірати...
Два кримінальних близнюки
Біля штурвалу.
Вождь горбатий...
Гортанні крики...
Мідяки...

Вповився острів чорним граєм,
Байдужий вітер в парус б'є...
Чужинський тать
В Бахчисараї
Не вина – кров татарську п'є.

Він вип'є й братову, бо хижий,
Скінчиться – вижлукче й свою.
А там...
Є Мюнхени,
Парижі...
Таке, братове, дежавю.

...Скінчилася печальна повість.
Над степом скіфським –
Морок, дим...
У зимну чалить невідомість
Незрозумілий острів Крим.

17 березня 2014 р.
м. Херсон

НА КРЕМЛІВСЬКІЙ ХВИЛІ...

**ПУТИН ПООБІЦЯВ КРИМУ
ТРИ ДЕРЖАВНІ МОВИ І МИР**
Президент Росії Володимир Путін вважає «референдум» у Криму повністю легітимним і обіцяє його жителям стабільне життя в складі «Росії». Про це він заявив у зверненні до Ради Федерациї. Перші слова Путіна зустріли бурхливими овациями.

«17 березня (насправді 16 березня) у Криму відбувся референдум. Він пройшов у повній відповідності до демократичних процедур та міжнародно-правових норм», – заявив Путін. Він назвав результати «референдуму» «цілком переконливими». «У ході голосування взяло участь більш як 82% виборців, понад 96% висловилися за возз'єдання з Росією. Цифри цілком переконливі», – заявив Путін. Ці слова знову викликали бурхливі оплески.

Путін розповів про те, що Крим завжди був російським, там «могли російських солдатів, мужністю яких Крим у 1783 році був узятий під Російську державу».

Путін запевнив, що всі національні групи в Криму будуть жити в мирі і їхні права будуть забезпеченні. Особливу увагу він приділив питанню кримських татар. «Кримські татари повернулися на свою землю. Я вважаю, що мають бути прийняті всі необхідні рішення, які завершать процес реабілітації кримськотатарського народу», – заявив Путін. Він пообіцяв, що для стабілізації і спокою в Криму будуть офіційно визначені три офіційні мови – «російська, українська і кримськотатарська».

**ПУТИН ЗАВІВІВ, ЩО ХРУЩОВ
ПЕРЕДАВ КРИМ УКРАЇНІ
НЕЗАКОННО**

Передача Криму Україні в 1954 році була неконституційною. Про це під час свого виступу у вітвотор, 18 березня, заявив президент Росії Володимир Путін.

Путін зазначив, що передача Українській союзний республіці значної частини «Півдня Росії» була зроблена «без урахування національного складу жителів». «І сьогодні це сучасний Південний Схід України», – додав він.

За словами Путіна, ініціатором передачі Криму Україні був особисто глава компартії Хрущов. «Що ним керувало: прагнення сподобатися українській номенклатурі або загладити свою вину за репресії 30-х років – нехай з цим розбиратися історики», – додав він.

«Рішення було прийнято з очевидними порушеннями конституційних норм, які діяли наявіть тоді. Питання вирішили кудуарно, «міжсобойчик», – зазначив Путін. Він особливо підкреслив, що «в умовах тоталітарної держави жителів Криму ні про що не запитували».

Путін підкреслив, що рішення про передачу Криму сприймалося як формальність, з жалом зазначивши, що СРСР припинив існування. «Тоді ніхто не міг уявити, що Україна і Росія будуть різними державами», – додав він.

«І коли Крим опинився в іншій державі, тоді вже Росія відчула, що її навіть не просто обікрали, а пограбували», – підкреслив російський президент.

За його словами, кримчани обурені цим фактом. «Я чув, як кримчани кажуть, що тоді, в 1991 році,

їх передали як мішок картоплі. Важко з цим не погодитись», – зазначив російський президент, додавши, що тоді слабка «Росія опустила голову і змирілася». «Російський народ став одним з найбільших, якщо не найбільшим розділеним народом у світі», – поскаржився Путін. При цьому він додав, що налагодження добрих відносин з Україною є дуже важливим для Росії. «Відносини з братнім українським народом були і завжди залишаться для нас найважливішими, ключовими, без всякої перебільшення», – сказав президент РФ.

**КРИМ ПОВІНИН
ПЕРЕБУВАТИ ПІД СИЛЬНИМ
СУВЕРЕНІТЕТОМ**
Президент Росії Володимир Путін заявляє, що Крим повинен перебувати під сильним суверенітетом, а також у регіоні володіє тільки Росія. Про це він заявив у ході звернення до Ради Федерациї.

Путін звернувся до народу України і заявив, що не хоче образити або принизити його. «Ми завжди поважали територіальну цілісність України. На відміну від тих, хто приніс її в жертву своїм політичним амбіціям. Вони хизуються галасами про велику Україну, але саме вони зробили все, щоб розколоти країну», – сказав Путін на церемонії на честь анексії Криму.

Він закликав українців не боятися Росії. «Не вірте тим, хто лякає вас Росією. Кричить про те, що за Кримом підуть інші регіони. Ми не хочемо розділу України», – заявив Путін. Шо стосується Криму, то Путін заявив, що «Крим був і залишиться і російським, і українським, і кримськотатарським». «Але він ніколи не буде бандерівським», – запевнив Путін.

Ми не хочемо, щоб НАТО господарювало на наших історичних територіях. Росія проти того, щоб військова організація поралася біля «паркану». Про це президент РФ

КРИМЧАНИ БУДУТЬ СЛУЖИТИ В ЧЕЧНІ І ДАГЕСТАНІ

Молоді кримчани призовного віку вже з цієї весни служитимуть у російській армії. Про це повідомив самопроголошений голова уряду Криму Сергій Аксёнов, передає ТВі.

«Після входження до складу Росії в Криму буде діяти російська Конституція. Також на Крим поширюватиметься дія інших російських законів. Відповідно до них буде здійснюватися і призов до російської армії», – сказав Аксёнов.

Він візував, що місце служби кримських призовників не обмежується півостровом. «Ніякого розходження тут не буде, призовники служитимуть по всій країні, в тому числі й у Дагестані, й у Чечні, і взагалі на Північному Кавказі», – розповів Аксёнов.

**У КІЄВІ ШКОЛЯР НАЗВАВ ПУТИНА БРЕХУНОМ
І ПОВЕРНУВ ЙОМУ ПОДАРОВАНИЙ КОЛІСЬ ГОДИННИК**

«СВІЧА ШЕВЧЕНКОВА ГОРИТЬ...»

Шановна редакція газети «Кримська світлиця» і «Джерельце»! Пиши останню, маєть, інформацію із Севастополя про події, що пов'язані з Україною.

Не раз у вашій (нашій!) газеті були поміщені замітки-інформації з російської православної школи «Маріамполь». Як би там не було, я намагалась зацікавити наших учнів прекрасною словоїною мовою, ознайомити з творчістю чудових українських письменників, поетів, приспівити любов до України, щоб діти любили її так, як я. Але... При першій же нагоді, в ощо неспокійну пору діти забули про все почуте, бо їм близчі слова і думки батьків...

Та попри всікі перепони у школі 7 березня відбувся захід, присвятий 200-річчю від дня народження Т. Г. Шевченка. Це була музично-літературна композиція «Свіча Шевченкова горить». До свята почали готовитись за місяць: придумували костюми, придбали віночки у Трускавці, випускали стінгазети, вчили вірші, ставили інсценівки за творами Кобзаря. За тиждень до основного заходу у вестибюлі школи була організована виставка книг Шевченка і про Шевченка, вишвики за творами поета, фотогазета-звіт про святкування 195-річчя від дня народження Кобзаря у 2009 році в школі «Маріамполь». Учасники заходу були тоді в 6 класі, а сьогодні — в 11-му.

Свято почалося піснею «Реве та стогне Дніпр широкий» у виконанні хору. А далі...

*Щовесни, коли тануть сніги,
І на рясі просле веселка,
Повні сил і живої снаги
Ми вішановуєм пам'ять*

Шевченка.

Протягом заходу звучали

вірші Тараса Шевченка: «І золотої, й дорогої» (читав Пак Д.), «І виріс я на чужині» (Вовк М.), «Зоре моя вечірня...» (Беляніна В.), «Мені тринадцятий минало...» (Шулька К.), «Сон» (Большакова Д.), «Мені однаково...», «Думи мої, думи мої» (Вовк В.), уривок із поеми «Сон» (Халеп К.). Звучали у виконанні учнів 6-11 класів пісні на слова поета: «Думи мої, думи мої», «Заповіт», «Реве та стогне Дніпр широкий», «Зоре моя вечірня...», «По дібріві вітер віє». Сольно звучала пісня у виконанні учніці 7 класу Ю. Лісейцевої «Зацвіла в долині червона калина».

А вірш «Заповіт» звучав чотирма мовами: українською (Пустовий Д.), російською (Шуліка К.), білоруською (Бізюк Б.) та болгарською (Большакова Д.).

Особливу зацікавленість викликало інсценування балади «Тополя». Починалось воно піснею «По дібріві вітер віє» у виконанні учнів 8 класу. Текст балади читала учніця 8 класу Шкуро М., ролі виконували: маті — Беляніна В., ворожки — Халеп

К., дівчини — Проніна Є. Інсценували вірш «Мені тринадцятий минало» учні 6 класу Марета С. та Мешерякова К. Інсценування епізоду, пов'язаного з дитинством Кобзаря, — учні 7 класу Вторников О., Беляніна В., Юткевич Н., Халеп К.

Звучать у залі слова:

*Не вмре новік святе ім'я твоє!
Йому, як сонцю,*

вінко пломеніти!

*I буде пісня зроджена твоя,
Мов океан розбурханий еріміти!*

Захід закінчився. Вся школа ше раз виконала пісню «Реве та стогне Дніпр широкий».

Шевченко — це наша душа, наша мудрість, наша сила. Які б нещастия і муки не звались на долю нашого народу, він вистоїть, якщо буде з нами Шевченко. Нехай освятиться душа наша великою мудрістю безсмертного генія великого народу. Я вважаю, що вогонь душі поета запалив у дитячих серцях іскру віри, надії, любові.

Л. Л. СМОЛЯР,
учитель української мови
та літератури школи
«Маріамполь»

м. Севастополь

ЗА ШЕВЧЕНКОВИМИ МОТИВАМИ

Учні НВК «Школа-гімназія» № 25 із Сімферополя до ювілею Кобзаря спробували скласти свої вірші за мотивами творчості Т. Г. Шевченка. Ось що у них вийшло:

* * *

Радів життю малій Тарас.
І малював в найважчий час.
Натхнення уривалось в серце,
Мистецтва відкривало дверці.

Таня Богатова

Він бігав безтурботно всюди
І думав, що так завжди буде.
Але прийшов гіркий той час:
Як потім написав Тарас:
«Там матір добрую мою,
Ше молоду, у могилу
Нужда та праця положила».
І все змінилося тоді:
Він зрозумів, що у житті
Залишилось людей тих небагато,
Хто так любив його, як рідна маті.
О мамо, матінко моя,
Любов твоя допомогла
На крила стати,
Все вітерпіти, все здолати,
І волю, й силу згартувати,
Свій біль в вірші переливати.

Таня Богатова, 9-А клас

* * *

Була собі дівчина,
Котру звали Катерина.
І майбутнє її було байдуже,
Бо образив любий її дуже.
Усі покинули її,

Антон Капралов, 9-А клас

Усі відмовились від неї,
Ніхто не чув плачу,
Ніхто не бачив гіркоти тієї.
А їй хотілось тільки дати
сину щастя.

А вийшло — розпалила
ненависті багаття.
Вистраждала душу, виплакала очі,
Коли навіть батько
вигнав з дому проти ночі.
Але ж у чому винна

бідна Катерина,
Що не любить її Йованко,
а в ній — дитина.
Чим завинила Катря?

Хотіла лиш кохання.
Та не було щастя,
а лише одне страждання.

Лише одне страждання...

Антон Капралов, 9-А клас

* * *

Покохала москалика —
І сама того не знала,
що заручницею стала.
За жар-птицею побігла,
спіймати хотіла.
Не помітила — уже сама
в тенета попала.
Але той, кого кохала,
кинув Катерину,
Зламав її долю, як очеретину.
Тепер вона жити навряд чи зуміє,
Від горя та болю душа кам'янє...

* * *

Підкинула дитя у дім до багатіїв,
Та їй пішла собі... Але схаменулась.
У дім заможний наймичкою
повернулася.

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

АГНІЯ БАРТО

У роки моєго повоєнного дитинства вірші Агнії Барто були такими ж популярними, як, скажімо, казки О. Пушкіна. Вони рясніли в читанках, їх декламували на вечорах. Та й зараз у дитячих садках звучать її ліричні мініатюри, написані ще в тридцятіх роках минулого століття («Ідет бычок качается», «Уронили мишку на пол», «Мячик»). Число видань Барто понад тисячу двісті! А їхній тираж близько двохсот мільйонів! Серед читачів дорослих не менш популярною була її унікальна книга «Найти человека». В ній розповідалось, як з допомогою радіо письменниця розшукала сотні дітей, що загубились на дорогах війни, вернула дітей матерям, а матерів — тим, кого називали сиротами.

У віршах А. Барто переплелись дві характерні для її творчості лінії: лірична і сатирична. Часом ці лінії переплітались, особливо в творах про школярів, створюючи ігрову атмосферу жарту, добродушної посмішки, завжди оптимістичної і ніколи не злой.

Автор залишає і собі, і читачам

Агнія БАРТО

З ЦИКЛУ «ІГРАШКИ»

БИЧОК

Іде бичок, хитається,
Зітхає на ходу:

— Ох, дощечка кінчачється,

Я зараз упаду!

М'ЯЧИК

Наша Таня гірко плаче:
Покотився в річку м'ячик.

— Тихше, Танечко, не плач:

Не потоне в річці м'яч.

ЦАПЕНЯ

Цапеня гарненьке в мене,
Я сама його пасу,
У садочок у зелений
Рано-вранці віднесу.

Як заблудиться в саду —

Вмить в траві його знайду!

КОРАБЛИК

І шапка матроська,
Й мотузка в руці,

Тягну я кораблик

по бистрій ріці.

А слідом за мною

качата пливуть:

— Візьми, капітане,

І нас в дальню путь!

МУХА

І в школу вже прийшла

весна,

Теплінь надворі й сухо.

Де не візьмись — біля вікна

Знов муха-цокотуха.

Очей не зводить з неї Влад:

У клас вона влетіла

І ну робити променад,

Бить байдики без діла.

О, глянь: під стелею кружля,

Гуде її гуде горлат!

Оце її в лоб щигля-мігля,

Та звідти я дістати?

Пішком — донизу і літа,

Повзе он по підлозі.

І раптом сіла сміхота!

— У Владика на носі.

Ану повісіте!
А чому він не на місці?!

КОРОЛЕВА

Як ніколи і ніде ви

Не стрічали королеви, —

Подивіться — ось вона!

Перший ряд, біля вікна.

Всім наліво і направо

Вказівками сипле браво:

— Де май плаш?

— І по якому праву

Машина возить Клаву?

— Я — дідусева внучка!

Не чули ви хіба? —

Онучка-блоручка —

І сором, і ганьба!

Сидить вона, скучає,

В комп'ютер уп'ялася,

А дідусеві чаю

ДОБРА СПРАВА ПРИКАРПАТСЬКОГО «СВІТЛИЧАНИНА»

Коли востаннє був на Майдані, завітав до коломийського намету. Мій давній приятель, «світличанин» Геннадій Романюк порадив сходити до «мосту закоханих» і зробити там декілька фотознімків або й написати замітку. Виявилося, що міст був частково пошкоджений під час майданних подій, а тепер знову функціонує. Ось що розповів про це коломиянин:

— Якось ми чергували на «висотці» з Володимиром Іванівим, земляком родом з Печеніжина. Він на Майдані був наїздами, тому що не міг надовго покинути роботу в лісництві. От ми й вирішили, що коли переможемо, то відремонтуємо ту ділянку мосту, яка згоріла. А підпалили її в критичний момент спеціально, щоб повсталіх не оточили, не вдали в спину. Вже 21 лютого ми робили заміри на тій ділянці мосту. Потім побачили, що багато старих блоків прогнило, і вирішили відремонтувати міст повністю. Привезли лісоматеріали з Шепарівського лісництва (це були дубові бруски й дошки, вони служитимуть довго!) і вистелили їх замість прогнилих соснових... Працювало близько десятка людей. Переважно коломийці, але долучалися люди з інших регіонів. Усім нам було приємно чути слова подяки від киян та приїжджих під час відкриття мосту.

Шкода, що сам Геннадій у той момент був зайнятий, тому робити знімки я вишив один. Звернув увагу на металеву табличку з написом: «Парковий міст, побудований в 1912 році за проектом професора Є. О. Патона».

Далі прикріплено великий аркуш паперу, а на ньому вірш «Висота», очевидно присвячений одному з герой Майдану:

Олександр наш «висотою»

впевнено крокує,
Він на лавці біля бочки дніє і ночує,
Захищає від тиранів

Луїджі і Мокрину,

I віддав би душу її тілі

за рідну Україну.

Там, на кручи, сильний вітер

нині дме у спину,

Ні мороз, ні дощ, ні сонце

«Світличанське» подружжя — Геннадій і Галина Романюкі

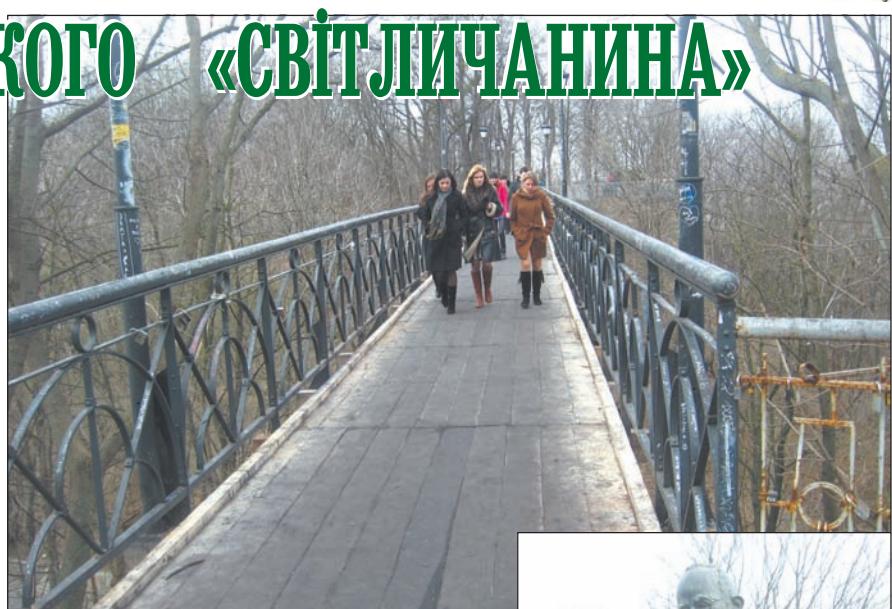
нас вже не зупиняє.
«Висоту» ми міцно держим, не здамо ні кому!
Тут нам зимно, вдома тепло — хочеться додому...
Ta між аркою і мостом будемо стояти
Рідну неньку-Україну дружно захищати,
Щоб ніяка вражка сила нас не полонила,
Щоб радів життю Судак, і Донецьк, і Сміла.
Щоб ніхто не вбив в нас віру у майбутнє світле,
Щоб всі люди в Україні були більш привітні,
Щоб нікого не кидали просто так за грата — Ради цього «висоту» будемо тримати!

3.02.2014 i підпис (нерозбірливо)
Я не відразу збагнув, про яку

Мокрину і про якого Луїджі мова. Лише потім зрозумів: йдеться про пару закоханих, на честь яких споруджено пам'ятник. Це було в 1943 році. Він — італійський полонений солдат, вона — українка, вивезена на примусові роботи. Луїджі Педую і Мокрина Юрзук познайомилися в австрійському таборі для військовополонених. Разом вони були два роки. Війна їх поєднала, а потім... знову розлучила. Луїджі пам'ятати все українську красуню все життя.

І знайде її через 60 років! Вони зустрінуться у 2004 році в студії програми «Жди меня», щоб довести, що коханню не страшні ані війна, ані час, ані відстань. Авторами пам'ятника є Олександр Моргаський і Григорій Костюков. Кияни вже звикли до пам'ятника, як звикли і до «мосту закоханих». Як знову нагадала мені будівельники (декілька іх ще залишалося в наметі), міст довелося підпалити, аби повсталіх не змогли оточити спецпризначенці і щоб там часом не примостилися снайпер. Переговоривши трохи з людьми, я звернув увагу на ще один вірш, написаний від руки:

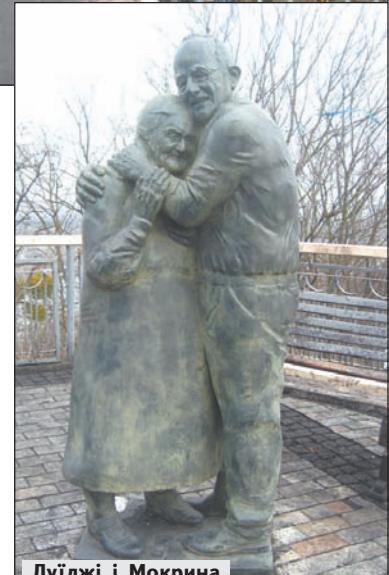
ПОДЯКА
Низький уклін, подяка й шана
Усім киянкам і киянам,
Котрі в мороз, удень і вночі
Несуть нам чай і калачі...
А далі персоніфікована подяка тим жінкам і дівчатам, які допомагали «висотникам»:
Наталя, Леся і Сніжана,
Галина, Катя і Оксана,

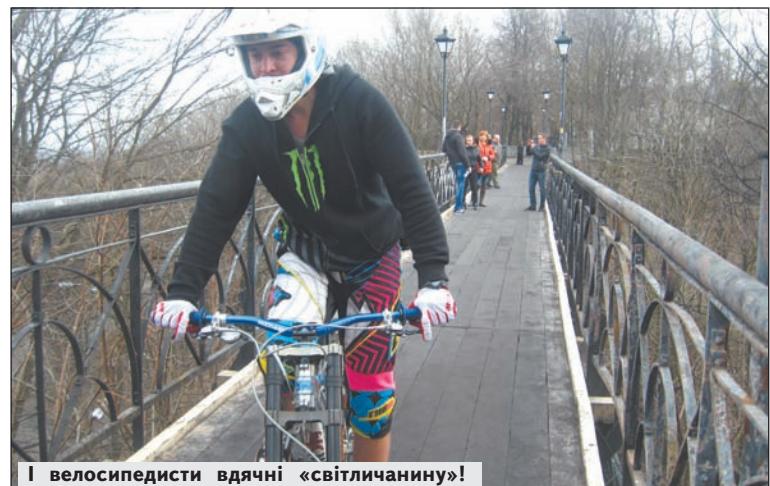
Усі дівчата України —
Ми перед вами на колінах...

Під текстом були перелічені міста й села будівельників-галичан: Львів, Космач, Дебеславці, Теребовля, Печеніжин та інші. Згадані й міста Центру і Східної України: Київ, Вінниця, Прилуки, Миколаїв, Горлівка. Все ж найбільший внесок, наскільки мені відомо, зробила Коломія. Місто, де «Кримську світлицю» читають і передплачують просвітнія, активістки жіночого руху, викладачі української мови, діячі культури і навіть підприємці. Подружжя Романюків також є давньою «світличанською» родиною, про активну участі Геннадія в Євромайдані я згадував неодноразово.

Сергій ЛАЩЕНКО

Луїджі і Мокрина

І велосипедисти вдячні «світличанину»!

ХТО ТАКИЙ ОЛЕКСА ГІРНИК ТА ЗАДЛЯ ЧОГО ВІН ВІДДАВ СВОЄ ЖИТТЯ

I щось в мені таке велить зблісти в гнів
до сного коліна!

I щось в мені таке болить,
що це і є, напевно, Україна.

Ліна Костенко

36 років тому, 21 січня 1978 року, до могили Тараса Шевченка в Каневі піднявся чоловік, який приїхав з м. Калуша Івано-Франківської області. Коли стемніло, він розкидав по схилах Чернечої гори тисячу листівок, на яких його рукою було написано: «Протест проти русифікації українського народу». І підпис: «На знак протесту спалився Олекса Гірник з Калуша». Після цього він облив себе кerosином і підніс до грудей запальничку.

Олекса Гірник ішов до такого вчинку все своє життя. Однадцять років він прожив в ув'язненні. Три з них карався у польській тюрмі за неодноразові заяви офіцерам за час служби у польській армії про право українців мати свою власну державу і бути вільною нацією. А коли після змови Гітлера зі Сталіним у Західній Україні прийшли чергові «визволителі», вони стали робити «зачистки» і відправляти в Сибір людей, що підозрювались в українському націоналізмі. Вісім років Олекса Гірник провів у концтаборах під Норильськом. Олекса Гірник не хотів потрапити до концтабору в черговий раз, але водночас совість кликала його до боротьби.

У житті він часто говорив: «Хочу вмерти за Україну». І він за неї вмер. Його самоспальня — це його форма боротьби. Своєю смертю він прагнув протестувати проти поневолення України Російською імперією та привернути увагу людей до жахливих наслідків московської політики зросійщення України. Якби Олекса Гірник встав із могили, він переконався б, що зросійщення українства виявилось таким глибоким, що на більшій території України після проголошення Незалежності на високих і низьких владних посадах, на різ-

можуть напам'ять процитувати слова Шевченка «І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь».

Пароплав «Алексей Ващенко» теж український. Але українською мовою там не почуєш і не побачиш. На пароплаві прощає багато кіївської молоді. Протягом двох діб жодного українського слова від них не почув.

Після закінчення конференції її учасники піднялися на Чернечу гору. Коли я стояв біля місця, де спалив себе Олекса Гірник, мені подумалося, що слід нарешті мобілізувати всю українську патріотичну силу на захист української мови. Треба, щоб кожен, хто забуває свою мову, знов, чому загинув Олекса Гірник на Чернечій горі. Слід почати збирати кошти, аби допомогти українському слову, зростанню його авторитету серед молоді. Бо якщо молоді від української мови відмовиться, як це спостерігається сьогодні в Києві та більшості міст, то через кілька десятків років Україна перетвориться в ще одну російську державу. І виникає ідея: «Треба створити фонд і надихнути його діяльність ім'ям Олекси Гірника. Якщо він насмілився спалити себе живим на знак протесту проти зросійщення українців, то живі патріоти можуть відважитися пожертвувати кошти на святу справу відродження української мови».

У липні 1999 року було створено Фонд ім. О. Гірника «Українським дітям — українське слово». З ініціа-

тиви патріотичних громадських і політичних організацій 2003 рік був проголошений роком пам'яті Олекси Гірника, роком руху за українське національне відродження. Було проведено низку заходів з відзначення 25-ї річниці загибелі цього справжнього Героя України.

Шороку Фонд ім. О. Гірника й Ліга українських меценатів присуджує премію за великий внесок в українське національне відродження та значні успіхи в національно-патріотичному вихованні дітей та молоді, присвячені їм патріотичного ставлення до української мови. Першими лауреатами премії ім. Олекси Гірника стали письменники Анатолій Бортняк, Іван Низовий,

Микола Сом, Леся Бризун-Шанта, журналіст Михайло Іщенко, освітяни Віктор Костенко, Антоніна Мовчун, Павло Ткачук, Володимир Поліщук, Феодосія Півницька.

На місці загибелі Олекси Гірника росте кущ калини, посаджений працівниками Шевченківського заповідника. Гірникова калина ніби нагадує всім патріотам України про їхній святій обов'язок берегти нашу Незалежність та активно боротися за українське національне відродження. Калина просить українських патріотів допомогти українській мові розвратити перебіті крила, аби злетіла вона в сине українське небо.

Юрій ГНАТКЕВИЧ

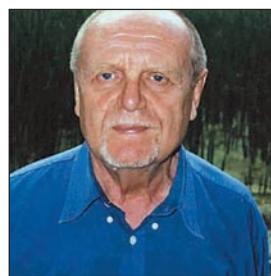

Лауреати премії ім. Олекси Гірника 2004 року кримські письменники Данило Кононенко і Василь Латанський

Олександр Ігорович Муратов (21 квітня 1935 р., Харків) — український кінорежисер, кіносценарист, поет, літератор, публіцист, член правління Національної спілки кінематографістів України.

Народився в родині популярного харківського поета Ігоря Муратова. У малолітньому віці пережив воєнне лихоліття. За даними публіцистів Ігоря Козловського та Романа Коваля, підлітком перебував у підпіллі УПА. За порадою батька, звільненого з німецького концтабору, виїхав з України до Москви на навчання, де також підтримував зв'язки з антисталіністським підпіллям.

У 1959 році закінчив режисерський факультет Всесоюзного державного інституту кінематографії (ВДІК) у Москві, майстерня С. А. Герасимова. У 1962–1968 роках — режисер Одеської кіностудії. У 1964 році разом із першою дружиною режисером Кірою Муратовою зняв фіلم «Наш чесний хліб». У 1966 р.

Олександр МУРАТОВ

Мої кримськотатарські предки жили неподалік від знаменитої Білої скелі у старовинному місті Карасубазарі. Тепер його називають Білогірськом. Чим завинили вони перед російським царем, я не знаю. Однак знаю, що у 1862 році їх вислали з Криму. Вислали й багатьох інших татар. А ще більше втекло до Туреччини. Це була перша депортация кримських татар із Батьківщини. Чув, нібито царський уряд боявся зради, якщо турки надумають знову висадитись у Криму, як це сталося у 1854 році, коли Росія програла війну. Гадаю, це був тільки привід. Просто російські аристократи західнули на благодатні кримські землі...

Моїм предкам дали землю на мальовничому березі Воронки, що тече під Полтавою. Там заснувалося кримськотатарське село, в якому жили Білялови, Муратенки і просто Татаренки. А десь неподалік були села з грузинськими та вірменськими прізвищами, бо багато вихідців із Кавказу втекло сюди від турецького гніту. Всі ці люди жили з українцями дружно, було багато змішаних шлюбів, декотрі з татар навіть виходили, але, як це не дивно, свої звичаї зберегли...

Мого предка забрали служити до царської кавалерії. Мабуть, гарно служив, бо після закінчення служби його

ТАТАРСЬКА КРОВ

ПОВІСТЬ

запросив на роботу до своїх стаєнь у селі Хрінове Воронізької губернії граф Орлов, де прадід вислужився до посади керуючого тих стаєнь. Там вирошували знаменитих орловських рисаків.

Після закінчення служби у графа Орлова, назиравши чималі кошти, мій прадід не повернувся до рідного підполтавського села, а оселився у губернському Харкові, де спорудив будинок у татарському стилі на Ключківській вулиці і відкрив торгові кримськими фруктами та солодощами. Й налагодив торговельні зв'язки з далекими родичами у Карасубазарі.

Свого сина, тобто моєго діда, він послав навчатися до Парижа в Агрономічний інститут. Вчився дідуся добре, але потім зв'язався з українськими есерами і, на подів, став українським націоналістом лівого спрямування.

Повернувшись він до України у 1910 році, брав участь у підпільному русі, одружився, народив моє батька і потрапив до полтавської в'язниці, бо саме під Полтавою, у рідних для його родини краях, зайдався агрономічною справою...

Із в'язниці його звільнила лютнева революція. У Києві була скликана Центральна Рада. Мій дід Люфті Максудович, якого тепер називали Леонтієм Максимовичем, з

голововою поринув у революційні події. Важко сказати, чому українські есери, маючи дуже національне спрямування, стали на бік більшовиків. Але це факт. Мій дід на боці червоних брав активну участь у громадянській війні, заслужив почесну революційну зброю, з якою у 1915 році, у рік моєго народження, пустив собі кулю у скроню. Бо був знятий з усіх високих посад і звинувачений в українському буржуазному націоналізмі. Те, що він — кримський татарин, не мало значення. Те, що він аж ніяк не був буржуазний, — теж. Родина, яка жила на його утриманні, ураз збідніла. Такою була моя мама, які були студентами, покинули свої вузи і пішли працювати: батько — на Харківський тракторний завод, маті — медсестрою до лікарні.

З погляду радянської влади, кров у мене поганувата: суміш української, кримськотатарської й німецької, бо мама — наполовину німецька. Її батько — Олександр Августович, треба ж таке, теж був українським есером і наявіть був добре знайомий з моїм дідом по батькові. І теж був заарештований, але не у 1935-му, а у 1937 році. Коли почалася Вітчизняна війна, тато пішов добровольцем на фронт. А мама потрапила до військового шпиталю і на

початку війни опинилася в оточенні під Києвом. Правда, потім якось із нього викараскалась. Тому я й опинився у родині дідової сестри Мірієм, яка мешкала на Ключківській вулиці...

Будинок був із татарським ганком, побудований моїм прадідом. На фасаді крізь пізньший тиньк проступав напис: «Восточные сладости и фрукты Максуда Муратова».

У хаті все було облаштовано по-татарськи. Така собі східна оаза в російсько-єврейському Харкові. Бабуся Мірієм — весела, дуже опасиста жінка років п'ятдесяти — весь час щось наспівувала. То кримськотатарські, то радянські пісні. Було у неї дві дочки — мої тіточкі: вісімнадцятирічна чорнява красуня Фатіма, як Фатіма стояла біля паркану і розмовляла з якимось хлопцем. Від ревнощів я так розільвся, що кинув у нього грудку мокрої землі і зіпсував залишальнікові сорочки.

А потім залишальніків не стало, бо всі пішли на війну.

Почалися нальоти німецької авіації. Бомби падали десь неподалік. Одна влучила у школу, в якій розташувався військовий шпиталь. З палаючого будинку медсестри і просто добровольці виносили поранених...

...А потім по нашій Ключківській прогуркотіли німецькі танки. Фатіма і Айше мершій пішли у лью.

Тепер, окрім кульгавого Петра, було ще троє п'яних поліціїв. Вони відштовхнули Мірієм і почали шукати дівчат. Не знайшовши у квартири, поліції до лью. Але там теж нічого не знайшли і невдовзі вилізли з двома банками помidorів у руках. І пішли геть. Мірієм ледве не померла з переляку.

(Продовження буде)

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

БЕРЕЗЕНЬ

21

1927 р. — у Києві вийшов перший номер української «Літературної газети».

Народилися:

1851 р. — Ісмаїл Гаспринський, кримськотатарський просвітитель, письменник, педагог, культурний та громадсько-політичний діяч. Був відомий як пропагандист сучасних ідей серед кримських татар, модернізатор їхньої традиційної ісламської культури.

1888 р. — Василь Іванис, голова уряду Кубанського краю.

1929 р. — Юрій Мушкетик, український письменник, Герой України.

Перу Юрія Мушкетика належить низка творів, які відбивають історичний розвиток держави і роль особистості в ньому. Автор продовжує плідну працю на літературній ниві, створюючи глибокі образи, продовжуючи пошуки нових форм і засобів вираження важливих проблем сучасності, зробивши основним об'єктом дослідження людину. Письменник пильно спостерігає за дійсністю, тому герой його творів такі реальні, а проблеми, яких він торкається, такі актуальні.

Померла:

1942 р. — Ольга Кобилянська, українська письменниця, класик української літератури. В своїх творах, зокрема, порушувала проблеми жіночої еманципації, життя бу-

О. Богомолець

ковинських селян, людських почуттів, а у 1915–1923 рр. звернулась до антивоєнної тематики. В 1920–1930-х роках створила низку оповідань з народного життя.

22

1710 р. — Цар Петро I заборонив «великоросам докоріні малоросам за зраду Мазепи».

1899 р. — у випробувальному польоті літака Ан-225 «Мрія» встановлено 109 світових рекордів.

Народилися:

1961 р. — Ольга Богомолець, українська співачка, автор-виконавиця сучасних та старовинних українських романів, доктор медичних наук, головний лікар Клініки лазерної медицини Інституту дерматокосметології, координатор Європейської асоціації лазерної дерматології у Східній Європі, член Американської академії дерматології, Європейської академії дерматовенерології, Нью-Йоркської академії наук.

Одружені з Олексієм Шереметьєвим — відомим колекціонером, юристом.

23

1596 р. — українські повстанці Северина Наливайка розбили військо польського гетьмана Жолкевського в уроčищі Гострий Камінь.

1918 р. — Центральна Рада оголосила українську мову діловим

I. Білозір

1155 р. — Юрій Долгорукий захопив Київ і вступив на престол.

1918 р. — Центральна Рада проголосила українську мову державною.

Народилися:

1900 р. — Іван Козловський, український співак, народний артист СРСР (1940), Герой Соціалістичної Праці, лауреат двох Сталінських премій та Державної премії УРСР ім. Т. Г. Шевченка. Помер 24 грудня 1993 р.

Завдяки старанням доньки Анни Іванівни та президента Фонду Козловського Бели Руденко 24 березня 2004 р. відбулася презентація подвійного компакт-диску з українськими творами у виконанні Івана Семеновича.

1955 р. — Ігор Білозір, народний артист України, український композитор і виконавець, лідер «ВІА Ватра». Автор популярних пісень та справжніх шлягерів: «Пішеничне перевесло», «Світлиця», «Від Бога», «Перший сніг», «Весільний марш», «Не сип, мила, скла». Убитий у 2000 р.

Помер:

1907 р. — Андрій Маркович, український громадський діяч, етнограф, правник, філантроп і музикант.

25

День Служби безпеки України. Свято встановлено в Україні «...ураховуючи заслуги Служби безпеки України у спрівідненні державного суверенітету України, конституційного ладу, територіальної цілісності, законних інтересів держави, забезпечені прав і свобод

I. Козловський

людини і громадянина...» згідно з Указом Президента України «Про День Служби безпеки України» від 22 березня 2001 року № 193/2001.

1651 р. — українське військо полковника Івана Богуна під Вінницею розгромило поляків.

Народилися:

1747 р. — Олександр Безбородко, козацький полковник, член Російської академії, почесний член Академії мистецтв, царський сенатор, світліший князь Російської імперії, канцлер уряду Катерини II, мав значний вплив на царя Павла I, добився відновлення Генерального суду і деяких інших установ Гетьманщини, скасованих Катериной II.

1909 р. — Юрій Бойко-Блохін, український літературознавець, театролог, професор Українського вільного університету в Мюнхені, громадський і політичний діяч, член Проводу ОУН. Автор численних наукових праць з теорії та історії української літератури, зокрема: «Основи українського націоналізму» (1951, присвячена М. Кулішу), «Шевченко і Москва» (1952), «Творчість Тараса Шевченка на тлі західноєвропейської літератури» (1956).

1976 р. — Володимир Кличко, український боксер у суперважій ваговій категорії, чемпіон світу за версіями IBF та IBO.

Померли:

1944 р. — Омелян Ковч, греко-католицький священик, блажений католицької церкви. Загинув у фашист

Ще на початку року «Світлиця» пощастило побувати у Сімферополі на святковому — до 15-ліття — концерті знаменитого дитячого автентичного фольклорного ансамблю «Радоніця». Чисті, світлі, високі почуття переповнювали душу після концерту, але такі події настали в державі, а особливо тепер у Криму, що натхненний святковий репортаж просто не вписувався в похмуру палітру буття. От як зараз говорити про ту глибоку духовну гармонію українських і російських фольклорних перлин, якими бринила на сцені «Радоніця», коли не перлини, а російські та українські кулі читають нині над Кримом?

Але якщо не засвічувати у мороці свічку — темряву не здолати... Ми передруковуємо сьогодні невеличку розповідь про «Радоніцю» з тих часів, коли ми ще вміли бриніти і радіти в унісон. Попри усе, ми мусимо ті часи відродити, бо як же нам жити далі?

Може, саме оці талановиті діти і їхня творчість допоможуть нам врешті схаменутися і воскресити той час, коли в житті було трохи більше світла і радості...

РАДУЄ СВІТ «РАДОНИЦЯ»!

У сучасному шоу-бізнесовому, теле-брutальному, дико-капіталістичному цинічному світі дуже непросто вберегти душі. Наші дорослі — загартовані, а що говорити про наших дітей?

Та все ж це можливо! Не перевелися ще в Криму ентузіасти, які допомагають дітям не лише розкрити свої таланти й найкращі духовні якості, але і спрямовують їх на зображення цього світу духовностю. І один із найяскравіших прикладів цього — єдиний у Криму дитячий автентичний фольклорний ансамбль «Радоніця».

Почалося все з маленької

Оленки Полетнєвої. Її батько, керівник народного хору, привів дівчинці любов до фольклорної музики. Закінчивши Київський національний університет культури і мистецтв за фахом «Керівник хорового колективу», вона переїхала до Сімферополя. А у листопаді 1999 року — заснувала фольклорний ансамбль «Радоніця», чиєм керівником залишається і досі. Наймолодшій учасниці ансамблю лише п'ять роців, але співає вона вже майже як професіонал, найстаршим — до п'ятнадцяти.

Назва «Радоніця» з'явилася не відразу. За словами

Олени Миколаївни, вона довго над цим міркувала, оскільки хотіла дати гідну назву унікальному дитячому колективу, у майбутніх творчих перемогах якого ні на мить не сумнівалася. Зуਪинилася на «Радоніці», бо етимологічно назва сходить до радості за свій рід, його історію, коріння, уславлення і продовження, а саме цим юні учасники колективу і займаються. Вони відроджують усі ті українські пісні та традиції, що мало не були втрачені впродовж віків. Окрім традиційного виконання фольклору, колектив ще освоєє і пласт духовної народної му-

зики: це вірші, кантанти і псалми, а також духовні співи, релігійні розспіви.

Нарахунку цих молодих талантів понад 60 перемог у різноманітних конкурсах та фестивалях. Серед них: XI Міжнародний фестиваль-конкурс вокального і хорового мистецтва ім. Ф. І. Шаляпіна (гран-прі в номінації «Народний вокал»), V Всеукраїнський фестиваль «Пісня — душа народу», XII Всеукраїнський фестиваль «Червона рута» (виконання обрядів) та багато інших.

За словами Олени Миколаївни, основною метою творчої діяльності колективу є

вивчення, засвоєння і відтворення культурних традицій українського, російського та інших народів. Учасники колективу, відновлюючи, реконструюючи традиційний одяг своїх прарабусь, самі шиють собі костюми з тканин, схожих на старовинні, тчуть пояси, виготовляють головні убори, нижуть бісер, вишивання.

Завдяки своїм старанням та перемогам діти вже змогли побувати у таких країнах, як Франція та Нідерланди, а незабаром до списку приєднається і Греція. Під час цих подорожей хлопці та дівчата ознайомилися з новими для себе культурами та народними традиціями, побували у

багатьох музеях та знайшли нових друзів.

Нинішні учасники дізналися про ансамбль з різних джерел: комусь батьки розповіли, хто почує про «Радоніцу» у школі чи подивився концертний виступ, комусь турботливі бабусі та дідуси порадили. Тепер уже багато з них займаються фольклорною музикою по 8-9 років і не шкодують, бо більшість із них пов'язують своє подальше життя саме з автентичною фольклорною музикою...

Тож «Радоніца» продовжує далі радувати цей світ своїм мистецтвом. Долучайтеся й ви до вічного народного духовного джерела!

Ольга БУЙВІД

«БЕЗУМСТВО ТРЕБА ЯКОСТЬ ЗУПИНИТИ!»

РОСІЙСЬКИЙ АКТОР ЗАКЛІКАВ ДО МИРУ ЗІ СЦЕНИ ДЕРЖАВНОГО ТЕАТРУ

Дніам російський актор театру і кіно Володимир Федоров (Чорномор) зробив політичну заяву зі сцени. Після вистави «Гамлет» у театрі «Біля Нікітських воріт», коли завершилися поклони, артист різко вийшов на середину сцени і звернувся до глядачів. «Дорогі глядачі, світ стойте на порозі світової війни. Ось чому я звертаюся до кожного з вас з проханням зробити все, щоб не допустити її...».

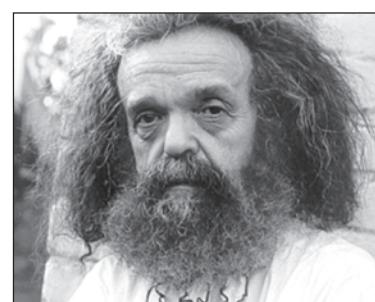
Про те, що було далі актор розповів на своїй сторінці в соцмережі. «До мене підійшов Марк Розовський і став кричати на мене, мовляв, що це я собі дозволяю, це ж не мітинг, а державний театр. Потім на мене накинулися колеги-актори. Але основне я встиг-таки сказати, вигукнути».

Далі Федоров додав:

«Не знаю, можливо, для мене це був останній спектакль. Але я ні про що не шкодую. Я втратив двох своїх синів і не хотів би, щоб, наприклад, ті ж мої колеги, молоді актори, згинули у вогні братобівничої або світової війни. Якщо не я, то хто? Божевільла треба якось зупинити. Ми стоїмо на краю прізви. Треба всім взятися за руки і думати, думати, думати!» — пише актор.

Зазначимо, що ще в березні 2010 року Володимир Федоров підписав звернення російської опозиції «Путін повинен піти».

Сего дня

ЗА ПІДТРИМКУ АГРЕСІЇ ПОЗБАВИЛИ ЗВАННЯ

Вчена рада Львівської національної музичної академії ім. Лисенка прийняла рішення позбавити відомого російського альтіста і диригента Юрія Башмета звання почесного професора, яке було надано йому в 2012 році.

Як повідомляється на офіційному сайті академії, таке рішення було прийнято у зв'язку з тим, що уродженець Львова Башмет поставив свій підпис під зверненням діячів культури РФ до громадськості країни в підтримку «агресії Росії проти України».

«Поставивши свій підпис під зверненням на підтримку військової агресії проти країни, в якій він виріс, Юрій Башмет засвідчив, що він не тільки не гідний гучних титулів, але і величного звання «Маestro», — сказано в повідомленні Львівської музичної академії.

Інтерфакс-Україна

ЯК МАКАРЕВИЧ СТАВ БАНДЕРІВЦЕМ

Учасники мітингу «за російську Україну» в Москві неадекватно відреагували на учасника антивоєнного мітингу музиканта Андрія Макаревича. Про це повідомив сам Макаревич на своїй сторінці в Facebook.

«Йду у Марші миру. Розумію, що час не дозволяє дійти до Сахарова, зіскакую в провулок перед Трубною. Трошки пізніше розумію, що зараз наштовхнуся на кургінівських соколів. З провулка виринають двоє — мужики роکів під 50, добре одягнені. У мене на лацкані маленький патціфік з жовто-синією стрічкою. Крик: «Бандера, бл!..». Підбігають, впізнають, заціпеніли на мить, це дозволяє мені, не змінюючи швидкості і напряму, пройти поз вони. В спину: «Андрюха! Жид Бандері продався!». Боюся, цей народ вже не врятувати», — написав Макаревич.

Також він додав, що кількість учасників антивоєнного мітингу

приблизно в 25 разів перевищуvalа офіційну оцінку МВС.

«А народу, до речі, було 70-80 тисяч. Ще недавно менти в підхватах брехали приблизно втрічі, тепер вже в 25 разів — три тисячі!

Могли б повідомити, що взагалі ніхто не прийшов, чого вже там», — заявив Макаревич.

Того дня в Москві паралельно відбувалися два мітинги — антивоєнний і «в підтримку Криму та проти фашизму», організатором якого був одіозний російський пілотоліт Сергій Кургінян.